

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČENJEVA ULICA 8. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in Sloveniji: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Duce pregledal nove bataljone fašistične milice

Novo formirani bataljoni, ki jim je Duce pri tej priliki poklonil prapore, predstavljajo izvežbane legionarske edinice

Rim, 2. okt. S. Duce je včeraj dopoldne na Viale del Re pregledal štiri na novo ustanovljene bataljone fašistične milice. Ti bataljoni so prešli skupno mussolinijevsko oznako »M«. Sestavljeni so bili v glavnem iz borcev, ki so se udeležili zadnjih vojn, zlasti pa iz onih, ki so se borili proti Grčiji, kjer so se Črne srceje ponovno afirmirale s svojimi pogumnimi in požrtvovalnimi akcijami. Krvne žrtve teh štirih bataljonov, ki jih je včeraj dopoldne Duce pregledal, so znašale samo na grško-albanski fronti 158 padlih in 442 ranjenih. Ti bataljoni, ki so podali tako svetel dokaz svoje hrabrosti, so se v zadnjem času v Italiji vežbali in tako se povečali svojo borbeno sposobnost. Lahko se torej govoriti o ljudeh, ki so dosegli najvišjo stopnjo tehnično-vojaške izvežbanosti. V teh četah se ponovno izraža visoki duh prostovoljne milice za narodno varnost. Te čete so trdni obrambni steber domovine v miru in v vojni.

Manifestacije se je udeležilo vse prebivalstvo Trastevere. Okrog miličinskih oddelkov so se poleg ljudstva iz vsega okraja zbrale še druge množice ljudi. Prisostvovali so zastopniki vseh ustanov in organizacij Rima. Svečanost se je vršila pred prosvetnim ministrstvom. Revija je potekla nadreje sijajno. Vsa okoliška poslopja so bila okrašena s prapori in zastavami. Vsi štirje bataljoni so se razvrstili vzdolž drevoreda v dolžini približno enega kilometra. Vojaki so bili v popolni bojni opre-

mi. Njihovo fizično stanje, se je pokazalo za sijajno. S trdnjo povezanega bloka se je odražala velika borbeno sila. Duce je prišel ob 9. v spremstvu načelnika generalnega štaba fašistične milice. Oglasile so se fanfare, miličniki so se postrojili v strmen red. Duce, ki so bili v njegovem spremstvu general Galbiati, tajnik fašistične stranke, državni podtajnik ministrstva Oboroženih sil in načelnik nemško vojaške misije v Italiji v. Rintelen, je najprej izročil prapore zastavonošom vseh štirih bataljonov, nato pa je podrobno pregledal strumno postrojeno četo. Poleg njih so bili v drevoredu razvrščeni tudi pokrajinski fašistični tajniki, ki so prišli v Rim na svoje zborovanje, vsi v vojaških uniformah, vsi oficirji z odlikovanji. Pozneje so se zvezni tajniki razvrstili na stopnišču prosvetnega ministrstva, kjer je bilo še polno fašističnih žena, in okrog katerega so se razpostavile formacije oboroženih pripadnikov balistične organizacije.

Ljudstvo je med tem prirejalo Duceju navdušene ovacije, ki so se neprestano nadaljevale in vedno bolj naraščale ter dosegle vrhunec, ko je prišel med množico. Z naglim korakom je krenil med vzklikanjem in mahanjem s prapori na tribuno, ki je bila postavljena nasproti ministrstvu. V eni izmed sosednjih tribun je bil tudi hrvaški zunanji minister dr. Lorković, ki se na čelu odposlanstva hrvaške ustaške stranke mudi v Rimu. V njegovi družbi

je bil podtajnik stranke Mezzasana. Pozdravu hrvaških gostov je Duce odgovoril z nasmehom in ljudskim pozdravom. Enako so ga pozdravili tudi zastopniki oblasti, člani vlade, visoki državni funkcionarji, prvaki stranke in zastopniki Oboroženih sil. Na svojo tribuno je Duce povabil načelnika nemške vojaške misije.

Se preden so se oglašili bobni, je bilo slišati strumni korak legionarjev, ki so pričeli defilirati mimo Duceja. Na čelu bataljona so bili črni prapori, ki so jih bataljoni malo prej prejeli od Duceja. Nastopili so z rimskim korakom. Ljudstvo je pričelo obmetavati legionarje s cvetjem.

Ko se je oddaljil zadnji bataljon formacije »M«, se je Duce obrnil na stran tribune, od koder se širi pogled po ulici Ascianghi. Bataljoni 8., 16., 29. in 85. so odkorakali po Via Induno in se nato vrnili skozi goste vrste pripadnikov mladinskih organizacij. Legionarji so se enkrat reprezentirali orožje in načelnik štaba fašistične milice jim je odredil pozdrav Duceju. Takoj zatem so bataljoni v pohodu zapeli »Giovinezza«, nato pa še legionarjevo molitev. Duce je pesmi poslušal z veliko pozornostjo. Nazadnje je legionarje nagovoril z vzpodbudnimi besedami. Ob zaključku manifestacije je izrazil svoje zadovoljstvo načelniku generalnega štaba milice. Z nasmehom je odgovarjal vzklikanju množice in se nato vrnil v center mesta.

Uspešne operacije italijanskega ekspedicijskega zbora

Zadnji odpor obkoljenega sovražnika zatrt — 7000 ujetnikov in nepregleden vojni plen potrjuje odlično zmago

Vzhodna fronta, 2. okt. s. Poročilo posrednega dopisnika agencije Stefani:

Akcija nekaterih velikih edinic italijanskega ekspedicijskega zbora, s katero je bil narejen obširen žep, o katerem smo predvčeršnjim poročali, je bila včeraj domala zaključena. Edinice, ki so sodelovale v operaciji, so zatrle zadnji odpor sovražnika in so skoraj že dokončale čiščenje raznih odsekov. Izkazalo se je, da je sovražnik utrpel mnogo večje izgube, kot so bile navedene predvčeršnjim. Razen izrednega števila padlih in ranjenih, ki jih je sovražnik pustil na terenu, so vojniki naših edinic zajeli nad 7000 ujetnikov. To število jasno kaže, kako važna je bila operacija, ki so jo izvedle naše hrabre čete. Uničevalna bitka z rečnimi silami, ki stoji nam nasproti in ki so se vgnezdile okraj Dnjepra, se torej zmagovito zaključuje. Genialnost načrta poveljstva ekspedicijskega zbora ter zagon in hrabrost naših vojakov so tako zagotovile odlično zmago našega orožja v Rusiji.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 1. okt. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Napadalne operacije vzhodno od Dnjepra potekajo slej ko prej uspešno. Vzhodno od Dnjepropetrovskega je zavzela neka oklopna divizija v presenetljivem sunku več sovražniških baterij. Severno od tod je začela druga oklopna divizija na sovražne oklopne sile ter uničila 45 izmed 80 sovražniških tankov. Ostanek je bil poginjal beg.

Bojna letala so napadla v noči na 1. oktober vojaške naprave v Moskvi. V borbi proti Angliji je bombardiral močnejši oddelek bojnih letal ladjedelnisko središče v New Castlu. V dokih in ladjedelnih napravah so nastali mnogi požari in močne eksplozije. Nadaljnji letalski napadi so bili usmerjeni proti vojaško-važnim napravam ob angleški vzhodni obali in na Skotskem. Neka trgovska ladja s 1500 br. reg. tonami je bila potopljena. V severni Afriki so napadla nemška bojna letala dne 30. septembra z dobrim učinkom angleška letališča pri Tobruku.

Angleški bombniki so metali v poslednji noči rušilne in zažigalne bombe na stanovniške okraje v raznih mestih ob Nemškem zalivu in obali Vzhodnega morja. Civilno prebivalstvo je imelo izgube, mrtve in ranjene. Več stanovniških hiš je bilo porušeni ali poškodovanih. Posamezna letala, ki so skušala napasti Berlin, so bila prisiljena k povratku. Nočni lovci, protiletalski in mornariški topovi so sestrelili tri sovražna letala.

Finci zavzeli Petroskoje

Helsinki, 2. okt. s. O zavzetju Petroskoja objavlja finski generalni štab, da finske čete se naprej pade sovražnika proti vzhodu vzdolž severnega in južnega obrežja reke Zvir. Istočasno potekajo hude borbe s sovjetskimi oddelki med Anusom in Pračesom. Finci so se polastili popolnoma ceste med tema krajema. S tem so si zaščitili hrbet in so pričeli z napadom na Petroskoje. Z uspehom so bili zavrnjeni vsi sovjetski protinapadi in napadale čete so korak za korakom podile sovražnika, kajti ozemili ne dopuščajo taktike obkroževanja. Fincem se je posrečilo prepediti sovražnika proti Petroskoju in akcija se je končala

z zavzetjem mesta in z uničenjem številnih ruskih oddelkov. Finske čete so vkorakale v Petroskoje včeraj zjutraj ob 4. Na stolpu občinskega doma vihra finska zastava.

Nemški demanti

Berlin, 2. okt. s. Nemška poslužbena agencija je objavila vest iz pristojnega vira, da je sovjetska propaganda z namenom, da bi promovirala sovjetsko javnost, ki je nanjo napravila velik vis vest, da sta bili potopljeni bojni ladji »Marate« in »Oktobrska revolucija«, razširila govorico, da je bila v petrograjskih vodah potopljena nemška križarka »Köln«. Ta vest je popolnoma izmišljena.

Vojni izdatki Anglije dnevno 10 milijonov funtov

Rim, 2. okt. s. Finančni minister Kingsley Wood je predložil spodnji zbornici predlog, da pristane na nov izredni kredit ene milijarde funtov za vojne svrhe. Ob tej priliki je imel govor, v katerem je podal pregled splošnega finančnega položaja v državi. Dejal je, da je bilo mogoče doslej preprečiti inflacijo kljub ogromnim izdatkom, ki jih vojna nalaga Veliki Britaniji in ki znašajo dnevno okrog 10 milijonov funtov. Inflacijska nevarnost pa še ni popolnoma minila in je zato potrebno,

Nezadovoljstvo angleškega delavstva

Spor med ministrom za delo in delavskimi strokovnimi organizacijami zaradi vpoklicev specialistov

Stockholm, 2. oktobra. s. »Göteborg Handels Tidningen« objavlja v svojem poročilu iz Londona, da se je v Angliji sprožila debata o najboljšem načinu, kako izraziti angleško delovno silo. Posebno je prišla do izraza v polemiki med ministrom za delo Bevinom in generalnim tajnikom delavskih strokovnih organizacij »Trade Unions« Walterjem Citrineom. Stvar je postala že težavna, tako da so delavske organizacije poverile Churchillju posredovanje med obema taboroma. Na delavski strani se čujejo protesti proti vpoklicem specializiranih delavcev v vojno. Ironično komentirajo te vpoklice, češ da je nespametno ustvarjati

Strašen tajfun na Japonskem

Železniški in pomorski promet prekinjen — Hudo razdejanje in poplave — številne človeške žrtve

Tokio, 2. okt. s. Strašen tajfun je divjal včeraj zjutraj nad zapadno Japonsko in povzročil tako znatno škodo na železnicah, da so morali ukiniti promet. Bilo je tudi mnogo človeških žrtv. Železniško ministrstvo sporoča, da je bilo največ škod v pokrajinih Fukuoka in Saga v Kyūšu. Železniški promet je bil popolnoma ukinjen, dočim je deloma prekinjen pomorski promet med šimonosekim in Fusanom, ter šimonosekim in Nojom. V obsežnih predelih so bile porušene hiše. Reševalna dela v predelih, ki so bili poplavljeni, so v polnem teku. Na reki Ono iščejo potnike iz vlaka, ki je strmoglavil v reko. Po zadnjih vesteh je bilo 10 mrtvih in 48 ranjenih. Negotova je usoda nadaljnjih 100 oseb. Vse

da se država odloči za skrajno štednjo. Kar se tiče splošnega gospodarskega položaja, je minister dejal, da prevleči pesimizem ni na mestu, da pa na drugi strani tudi ne gre udajati se prevelikemu optimizmu, ker čakajo Veliki Britaniji še težki časi.

Razkosanje Irana?

Carigrad, 2. okt. s. V teheranskih političnih krogih je ozbuđila velik nemir vest, ki je bila te dni razširjena, da nameravajo sovjeti anektirati del severozapadnega Irana z mestom Tabrizom in da bo ta del priključen sovjetski republiki Armeniji. Javno mnenje je posebno ogorčeno nad Anglijo, kajti zdi se, da je general Wavel pri razgovorih, ki jih je glede tega imel s sovjetskimi oblastmi že pristal v imenu Anglije na aneksijo.

Turški poslaniki pozvani na poročanje v Ankaru

Ankara, 2. okt. s. V Ankaru je prišel turški poslanik pri Kvimalu. Hkratu poročajo, da je na poti v Turčijo tudi turški poslanik iz Berlina. Nadalje se širijo vesti, da sta tudi poslanika iz Londona in Moskve že na poti v Ankaru.

Zapadna fronta

Berlin, 2. okt. s. Včeraj popoldne so angleške letalske sile pri svojih napadih na reko Rokavskega preliva izgubile štiri letalske aparate, ki so jih sestrelili nemški lovci, ne da bi sami pri tem utrpeli kake izgube. Nemški bombniki z velikim akcijskim položaj v vojski specializirano osebje, ki bo lahko sproti popravljalo ogromne množice vojnih potrebščin, ki so bile pokvarjene pri zadnjih vojnih operacijah.

vojsko, če ni možnosti, da bi se primerno oborožila, in da bi bilo zaradi tega boljše izrabiti tak človeški material za izdelovanje strojev in drugih vojnih potrebščin, to pa že zaradi tega, da bi Rusija prejela čim več pomoči.

Angleška vlada je torej na razpotju, ali naj opusti nadaljnje vpoklice specializiranih delavcev pod orožje, ali pa naj ugodi Bevinu, ki zagovarja tezo tako zvanega Beveridgeovega odbora, ki pravi, da zahteva položaj v vojski specializirano osebje, ki bo lahko sproti popravljalo ogromne množice vojnih potrebščin, ki so bile pokvarjene pri zadnjih vojnih operacijah.

Strahovito pustošenje ciklona v Ameriki

Mexico City, 2. okt. s. Nikaraguo je opustošil ciklon. Po dosedaj znanih podatkih je bilo okrog 400 žtev.

Finski državni dolg

Helsinki, 2. okt. s. Finančni minister je v poslanski zbornici v svojem poročilu o finančnem položaju države med drugim izjavil, da se je finski državni dolg v zadnjem letu dvignil na 27 milijard finskih marek.

Un'efficace attacco dei sommergibili contro la flotta britannica

Due unità silurate — Un piroscafo in navigazione colpito Sei aerei nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 1° ottobre il seguente bollettino di guerra n. 486:

Nell'Africa settentrionale nostri aerei hanno bombardato con successo le posizioni e i magazzini inglesi di Marsa Matruh. Velivoli germanici hanno attaccato colpendolo, un piroscafo nemico in navigazione e hanno bombardato le banchine del porto del Tobruk; hanno inoltre abbattuto un Blenheim che tentava un attacco contro una nostra nave mercantile.

venovon nemici hanno compiuto incursioni su Bengasi e su Tripoli, danneggiando alcune strade e abitazioni; uno dei velivoli attaccanti è stato abbattuto in fiamme a Tripoli, ed un altro a Bengasi.

Nell'Africa orientale nostri reparti hanno eseguito con successo ardite ricognizioni entro le linee nemiche.

Nel pomeriggio di ieri una formazione di sette velivoli da caccia, che attaccava

a volo radente un'aeroporto della Sicilia è stata intercettata da tre nostri cacciatori che hanno abbattuto un apparecchio avversario il cui pilota si è lanciato col paracadute in mare aperto al largo di Punta Scarpia. Un nostro velivolo della Croce Rossa inviato sul posto per raccogliere il pilota inglese, è stato attaccato da sette »Hurricane«. La nostra caccia, in crociera di interdizione, intervenuta tempestivamente, ha disimpegnato il nostro aereo soccorso e abbattuto due velivoli nemici in fiamme.

La flotta inglese, dopo i duri colpi subiti per le azioni della nostra Aeronautica citati nel bollettino straordinario n. 484 ha sofferto, durante il suo ritorno verso Gibilterra, nuovi danni per opera di nostri sommergibili operanti nella zona di mare che essa avrebbe dovuto attraversare. Cinque dei nostri sommergibili sono riusciti ad attaccarla silurando sicuramente due unità.

Uspešen napad na britansko mornarico

Dve ladji torpedirani — En parnik zadet v tobruški luki — Šest sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan Oboroženih Sil je izdal dne 1. oktobra naslednje uradno poročilo št. 486:

V severni Afriki so naša letala z uspehom bombardirala britanske položaje in skladišča v Marsa Matruhu.

Nemška letala so napadla in zadela sovražno ladjo na morju ter so metala bombe na pristaniške naprave v Tobruku. Razen tega so sestrelili eno letalo tipa Blenheim, ki je skušalo napasti neko našo trgovsko ladjo.

Sovražna letala so izvršila polet nad Bengasi in nad Tripoli, kjer so poškodovala nekoliko cest ter bivališč. Eno izmed napadajočih letal se je v plamenu zrušilo v Tripolisu, drugo pa v Bengaziju.

V vzhodni Afriki so naši oddelki z uspehom izvršili drzne izvidniške akcije v sovražne črte.

Včeraj popoldne je bila skupina 7 lovcev, ki je v strmem poletu napadala neko letališče na Siciliji, presenečena od treh naših lovcev, ki so sestrelili eno sovražno letalo. Pilot slednjega se je s padalom vrzel v morje pri rtu Scarpia. Naše letalo Rdečega križa, ki je bilo poslano, da reši britanskega letalca, je bilo napadeno od 7 Hurricaneov. Naša lovska skupina, ki je

križarila, je z bliskovito naglico napadla sovražnika ter prinesla pomoč ogroženemu našemu letalu. Pri tem je sestrelila dve sovražni letali.

Britanska brodogradnja je po hudih udarcih, ki mu jih je prizadelo naše letalstvo in ki so bili omenjeni v izrednem poročilu št. 484, pretrpelo v teku svejega umika proti Gibraltarju nove škode. Te so povzročile naše podmornice, ki so operirale v onem delu morja, ki so ga morale prepluti britanske ladje. Pet naših podmornic jih je napadlo ter z gotovostjo potopilo vsaj eno sovražno ladjo.

Z operacijskega področja, 2. okt. s. Italijansko in nemško letalstvo z uspehom nadaljuje svoje delovanje. Nemški bombniki so bombardirali pomole v tobruški luki, italijanski pa so bombardirali in s strojnimi obsestreljevali sovražne naprave in taborišča v Marsu Matruhu. V obeh primerih so bili doseženi znatni uspehi. Severno od Solluma je neki nemški bombnik zadet z bombo približno 3.000-tonsko sovražno ladjo. Neko drugo letalo je sestrelilo sovražen aparat, ki se je skušal približati nekemu našemu transportnemu parniku.

Hrvati so poklonili Duceju Frankopanov meč

Izročilo mu ga je posebno odposlanstvo ustaške stranke pod vodstvom tajnika dr. Lorkovića

Rim, 2. okt. s. V Beneški palači je Duce včeraj popoldne sprejel tajnika ustaškega pokreta dr. Blaža Lorkovića in njegova sodrujnika Vlada Hercega ter Franja Miletića. Razgovoru sta prisostvovala tudi tajnik stranke minister Serena ter načelnik fašistične delegacije v Hrvaški, dr. Blaž Lorković. Duceju sporočil pozdrav Poglavnika in mu je izrazil zahvalo hrvat-

skega naroda, ki ve, da je za svojo obnovo mnogo dolžan fašistični Italiji. Duceju je v imenu Poglavnika poklonil zmagoslavni meč Frankopanov, simbol hrvaških vojaških vrlin. Duce se je zahvalil dr. Lorkoviću za pomembni dar in je izrazil svojo veliko simpatijo za novo Hrvatsko in njene vodje.

Obleka in čevlji samo na nakaznice

Razglas Korporacijskega ministrstva — Začasna zapora prodaje in popis vseh zalog — Stroge kazni za kršitve

Rim, 2. oktobra. s. Korporacijsko ministrstvo je razposlalo vsem prefektom v Kraljevini naslednje brzojavno okrožnico glede nove ureditve trgovanja s tekstilnimi proizvodi in konfekcijo.

Glede na ukrepe o ukinjiti prodajanja manufakturnega blaga, obuvala in drugih potrebščin za obleko, ki so bili uveljavljeni, se potrjuje, da so biti ti ukrepi izdani zaradi potrebe, da se uvedejo tudi za to blago izkaznice. Ugotovilo se je, da so ljudje brezvestno nakupovali to blago, čeprav za to ni bilo nobenega razloga in tudi nobene potrebe, tako da je bil ta pojav plod neuteleljene vznemirjenosti. Nujno potrebno je, da se slehernemu prebivalcu zagotovi minimum blaga, ki ga nujno potrebuje. Zato se tudi uvedejo nakaznice za ureditev trgovanja s tem blagom. Vse potrebno se že pripravlja.

Med tem pa je potrebno, da oblasti strogo potirajo za kontrolo nad prizadetimi podjetji, nad izvajanjem izdanih odredb in da pozovejo trgovce in potrošnike z vso odločnostjo, da te odredbe, ki urejajo trgovino manufakturnega in obutvenega sektorja, do kraja izpolnjujejo.

Korporacijsko ministrstvo je tudi nujno sklicalo člane korporacije za obleko, ki bo v sporazumu s prizadeti kategorijami trgovcev proučila podrobne odredbe v tej stvari.

Rim, 2. oktobra. s. Včeraj je bilo objavljeno besedilo ministrskega dekreta glede ureditve razdelitve in trgovanja z manufakturnim blagom, obuvalom in potrebščinami za obleko. Dekret obsega štiri člene in določa, kakor že znano, prekinitev prodaje manufakturnega blaga in potrebščin ter obutve vseh vrst, dalje inventuro po vseh manufakturnih trgovinah in prodajalnah čevljev in registracijo tega blaga pri pristojnih sindikalnih organizacijah. Prav tako prepoveduje prodajo tega blaga indu-

strijem, trgovcem in obrtnikom na debelo, ki bodo morali prav tako inventurirati svoje zaloge in inventarne popise izročiti pokrajinskim korporacijskim svetom. Blago, ki je bilo odposlano trgovcem na debelo in na debelo pred uveljavitvijo dekreta, se bo računalo v breme tem trgovcem in vključilo v njihove inventarje. V bodoče se bo konzum vseh teh vrst blaga racionaliziral s posebnimi individualnimi nakaznicami za obleko in obuvalo. Korporacijsko ministrstvo bo določilo datum, s katerim se bo lahko spet pričela prodaja tega blaga, izdalo pa bo tudi podrobne odredbe glede načina in obsega tega racionaliranja. Kdor bi prekršil določbe dekreta, bo kaznovan po zakonu z dne 8. julija 1941 št. 645. Dekret je tsopli v veljavo z dnem objave v Službenem listu.

General Pricolo v Berlinu

Berlin, 2. okt. s. V Berlin je včeraj prišel državni podtajnik italijanskega letalskega ministrstva general Pricolo v spremstvu višjih funkcionarjev ministrstva. V njegovi družbi so bili tudi general Bernasconi, letalski ataše pri nemškem poslanstvu v Rimu general Pohl in general Mattioli. Na letališču na Tempelhofu je italijanskega državnega tajnika sprejel general Wiczenzendorf v spremstvu generala Seidla od nemškega letalskega ministrstva. K sprejemu so se dalje zbrali veleposlanik Alfieri in nekateri funkcionarji italijanskega veleposlanstva. Popoldne je maršal Milch, ki je nalašč zaradi tega z letalom prišel s fronte v Berlin, sprejel italijanske goste v Letalskem domu.

Obnavljajte naročnino

Il Ministro Ricci inaugurerà la Fiera

Lubiana, 2. ottobre.

All'inaugurazione della Fiera di Lubiana interverrà, in rappresentanza del Governo, il Ministro delle Corporazioni Eccellenza Renato Ricci. L'inaugurazione della Fiera avrà luogo sabato alle ore 11.

Convalida delle patenti per la guida di autoveicoli

Da ieri l'Ufficio Motorizzazione Civile dell'Alto Commissariato, Via Gledalska 11, procede alla convalida delle patenti per abilitazione alla guida di autoveicoli, come disposto dall'art. 8 dell'ordinanza n. 96 del 10 settembre u. s.

A tale riguardo gli interessati devono presentare al predetto ufficio, tutti i giorni feriali, dalle ore 10 alle 12 la patente automobilistica di cui sono muniti, la domanda di convalida in carta semplice, il certificato penale, il certificato di residenza, due fotografie recenti, formato tessera, Lit. 5 per il costo del libretto.

Sulla domanda di convalida devono essere indicati chiaramente: il nome, cognome, paternità, luogo e data di nascita e l'indirizzo del richiedente come pure il tipo di patente che si richiede (in base alle nuove classifiche stabilite dall'art. 8 dell'ordinanza sopracitata).

Si avvertono gli interessati che a partire dal 1. dicembre p. v. tutte le patenti alla guida di autoveicoli che non sono state convalidate, sono revocate a ogni affetto.

Minister Ricci bo otvoril velesejem

Ljubljana, 2. oktobra.

Pri otvoritvi Ljubljanskega velesejma bo vladno zastopal Korporacijski Minister Ekszellenza Renato Ricci. Velesejem bo odprt v soboto ob 11. dopoldne.

Obnova voznih dovoljenj za motorna vozila

Visoki Komisariat za Ljubljansko pokrajino objavlja:

Od 1. oktobra dalje bo urad Visokega Komisarijata za civilno motorizacijo, Gledalska ulica 11, potrjeval vozna dovoljenja za usposobljenost voznikov motornih vozil, kakor je določeno v čl. 8 odredbe št. 96 z dne 10. septembra t. l.

V to svrhu se bodo morali javiti zainteresirani pri omenjenem uradu vsak delovnik od 8. do 12. in prinesli s seboj: 1. avtomobilno dovoljenje, 2. prošnjo za potrditev dovoljenja na navadnem papirju, 3. kazenski izvid, 4. potrdilo o bivališču, 5. dve novi sliki majhne oblike, 6. pet lir kot povračilo stroškov za knjižico.

Na prošnji za potrditev je treba jasno naznačiti:

1. ime, priimek in očetovo ime, kraj in dan rojstva ter naslov prosilca;

2. vrsto dovoljenja, ki je zaproseno (na temelju nove klasifikacije določene v čl. 8 zgoraj omenjene naredbe).

Interesenti se obveščajo, da bo od 1. decembra t. l. dalje vsa vozna dovoljenja za motorna vozila, ki niso bila potrjena, brezpogojno razveljavljena.

Kmetijstvo na velesejmu

Kmetijska razstava na velesejmu bo razdeljena na tri glavne oddelke in bo prava ljudska univerza — Velesejem bo odprt od 4. do 13. t. m. pod pokroviteljstvom Ekszellenze Visokega Komisarja

Bolj kot kdaj prej moramo veliko skrb posebno dandanes posvetiti naši kmetijski delavnosti. Zato bo v okviru letošnjega velesejma prirejena velika kmetijska razstava, ki bo zavzemala ves paviljon »K«. Podala bo čim popolnejšo sliko današnjega stanja kmetijstva pri nas, smeri za izboljšanje kmetijske proizvodnje in poudarila važnost našega kmetijstva za prehrano s praktičnimi primerjalnimi poskusi v vegetacijskih loncih, razna domača in umetna gnojila, njihovo sestavo, pravilno ravnanje in medsebojno mešanje z uporabnimi navodili, dalje živalsko prehrano z različnimi vrstami domačih in tržnih krmil z oziranjem na njihovo sestavo, odstotek hranilnih snovi, kalorično vrednost, prebavljivost in pravilno pripravo. V tem oddelku bodo predloženi tudi podatki o naseljenosti kmetijskega življa, velikosti posestev, številu posameznih objektov, vsina pridelka, kmetiškega pridelka in literatura.

Praktični del bo obsegal glavne kmetijske proizvodne panoge, ki so važne za lastno prehrano. Imel bo 9 oddelkov. Poudarjen del bo predložil sedanje stanje poljske proizvodnje, glavne vzroke nizkih pridelkov ter način in pota za dvig najvažnejših njivskih in travniških kultur. S slikami in prerezi bodo nazorno prikazane poljske in travniške površine po kulturah, dalje pravilni in pomanjkljivi načini obdelave zemlje, oranje z modernimi in oranje z lesenim plugom, vpliv ročne in strojne setve, važnost dobrega semena, vpliv pravega in napačnega gnojila na količino in kakovost pridelkov. Poudarjeno bo pravilno pridelovanje semenskega žita, krompirja in fižola. V zvezi s tem bodo razstavljena gnojila, kmetijski stroji, semena in sredstva za zatiranje rastlinskih škodljivcev.

Vrtarski odsek bo razstavil zanesljive sorte vrtnih zelenjad, ki so priporočene za naše kraje, dalje praktične tehnike pripomočke za pridelovanje zelenjavi, zlasti vrtno orodje, sredstva za gnojenje in za zatiranje škodljivcev, pripomočke za spravljanje, predelavo in konzerviranje zelenjavi itd. Uredelvo bo tudi vzorno kompostišče in vzorec kmetijske vrta.

Sadlarski odsek bo predložil proizvodnjo sadja v slikah in modelih ter podal glavne principe za pravilno vzgojo, oskrbovanje sadnega drevja, zaščito proti škodljivcem in boleznim, tehnične pripomočke in zatirna sredstva.

Vinarski odsek bo razstavil vina iz sortimenta, ki je določen za vinorodno predele Ljubljanske pokrajine in bo razstavil pridelkov 30 vzorcev sortnih vin. V poučnem delu vinarske razstave bo prikazano današnje stanje našega vinogradništva: trsní izbor, pravilni in nepravilni način vzgoje, trsné bolezni in škodljivci ter njihov način zatiranja.

Razstava malih živali bo praktično predložila, kako naj se intenzivno uredi malo gospodarstvo, kakšne koristi nam isto daje in kako se izkoristi proizvodnje rejne malih živali. Od kuncov in kokoši bo prikazala predvsem težke pasme, to so zajce za meso ter kokoši za jajca. Razen razstave živali bo v tem oddelku organiziran tudi poučni del, kjer bodo razstavljene narave za rejno živali in razni načrti in modeli hlevov, gnojišč ensilajžnih jam itd.

Mlečarska razstava bo predložila mlečno produkcijo in uporabo mleka v Ljubljanski pokrajini, preskrbo Ljubljane z mlekom ter načine, kako naj mlečno produkcijo zvišamo in organiziramo zbiranje ter predelavo mleka.

Čebelarstva razstava bo pokazala umno kmetko in pridobitno čebelarstvo, vzrejo čebelnega zaroda, važnost čebel za sadjarstvo, oploditve cvetja, hranilno in zdravilno vrednost medu, tehnično porabo voska in razne čebelarke pripomočke.

Oddelke gozdnih zdravilnih in aromatičnih zelišč bo predložil važnost za ljudsko prehrano in zdravstvo. Razstavljena bodo zelišča, ki se uporabljajo kot čajni in kavinji surogati, zelišča za napravo pralnih in čistilnih sredstev, zelišča za pripravke proti mrčesu.

Razstava gob bo prirejena v zvezi z razstavo gozdnih zelišč. Gobe so zlasti v današnjem času važno sredstvo v prehrani. Razstava bo obsegala vse vrste jedljivih gob, njihovo nabiranje, sušenje, konzerviranje in načine priprave jedi ter prikazala organizacijo prodaje.

Tretji del kmetijske razstave bo obsegal prehrano. Tu bo razstavljene nazorni material o prehrani, predvsem načini naše ljudske prehrane, vrednost posameznih živil.

vil, izraženo v hranilnih enotah, pregled izvajanja nadzorstva nad živali ter organizacija kolektivne prehrane, kamor spada šolske in ljudske kuhinje. V tem oddelku bo podal Prehranjevalni zavod Visokega Komisarijata za Ljubljansko pokrajino pregled svojega delovanja, predvsem racionaliziranje prehrane, možnost prehrane z lastnimi pridelki, navezanost na uvoz itd.

Tako se bo Ljubljanska pokrajina na našem velesejmu v svetli luči in v popolni sliki svojih gospodarskih značilnosti predstavila vsem množestvinim gostom.

Novost na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. oktobra bo tudi to, da bo celo sejmšče odprto tudi zvečer. Razstavni paviljoni bodo razsvetljeni in občinstvu dostopni do 21. ure. Tako bo zvečer po popoldanskem delu vsakomur še mogoče ogledati si ves velesejem. Vstopnina ni višja od prejšnjih let in znaša le 4 lire. Sejmška legitimacija za Ljubljansko stane 15 lir.

Manj brezmesnih dni je za one, ki se bavijo z rejo malih živali, kajti v dneh, ko ni na prodaj mesa, prihaja na mizo kunčje in kokoške meso. Reja malih živali je zapoved današnjega časa, zato je njih reja posebno važna in pomembna, ker je naravnost odločilna za obstoj marsikatero družine. Oskrbite se z malimi živalmi vsi, ki imate količnik možnosti. O vsem tem boste našli dovolj zgledov in nasvetov na razstavi malih živali, ki bo na Ljubljanskem velesejmu.

Po naših zdravilnih zeliščih inozemstvo zelo sprašuje. Zal pa propade 75% zelišč neizrabljenih, ker nabiranje pri nas še ni pravilno organizirano. Koliko bi ljudje z nabiranjem lahko zaslužili, in tudi otroci, bi jim mogli pri tem precej pomagati! Z željo, da se dvigne zaslužek, zlasti malega človeka tudi z nabiranjem zdravilnih zelišč, bo na Ljubljanskem velesejmu prirejena razstava samorodnih zdravilnih in strupenih zelišč. Vsa zelišča bodo nazorno prikazana z opisi v naravi, v sliki in modelih, dalje njih važnost, v prehrani za ljudsko zdravje in narodno gospodarstvo, priprava zelišč za izvoz, predelava zelišč, literatura itd.

Prihod dveh lokomotiv in treh vagonov

Ljubljana, 2. oktobra.

Pripravljalna dela za otvoritev Ljubljanskega velesejma so v polnem razmahu. Na razstavnišču je zaposlenih izredno veliko vsakovrstnih pripravilcev in življenje je razgibano na tesnem prostoru, kakor v vlemestu.

Veliko pozornost je danes jutraj zbudil prihod železniške kompozicije, ki jo bo na letošnjem velesejmu razstavilo Ministrstvo prometa. Po tiru, ki so ga zgradili z odcepom od vhodu v Tivoli in skozi Lattermanov dvorec, je lokomotiva pripeljala na velesejmski prostor dve veliki lokomotivi, en potniški vagon ter dva tovorna voza. Vsi vozovi so najnovejši izdelki italijanske industrije.

Na čelu kompozicije je električna lokomotiva, ki jo poganja šest motorjev ter služi na progah, ki so elektrificirane. Lokomotiva, ki ima izredno okusno zunanost ter krasno linijo, je izdelek italijanske družbe za mehanične konstrukcije Brede v Milanu ter je bila zgrajena lani. Prostori za strojevođjo so urejeni tako, da lokomotive ni treba obračati in je prostor zanj v sprednjem in zadnjem delu.

Druga lokomotiva, ki jo po svojih dimenzijah in aerodinamični liniji še bolj učinkovita, je izdelek italijanskih tovarn »Reggiane« v Reggiji Emiliji. Tender je z lokomotivo združen po zunanji steni tako, da skoraj ni opaziti, da sta oba dela ločena. Lokomotiva, ki je namenjena za parni pogon, ima skupno s tederjem 18 velikih koles.

Izredno okusen že po zunanem videzu je 15.50 m dolg potniški vagon, ki je last Fašistične stranke in služi za počitniške prireditve. Potniškemu vagonu sta priključena dva tovorna. Prvi je aluminijast, 6.10 m dolg in tudi izdelek tovarne Reggiane. Njegova nosilnost je 20 ton. Kompozicijo zaključuje specialni vagon, ki je namenjen za obdelovanje žoltovine in njegova nosilnost znaša 17 ton.

Celotna kompozicija napravi zelo mogočen vtis in bo nedvomno velika privlačnost za vse obiskovalce letošnjega velesejmskega prireditve.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 2. oktobra: Angeli varuhi.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Luč v temi.

Kino Union: Grofov sin.

Veseli teater ob 19. v Delavski zbornici. Razstava slik Franca Pavlovca v galeriji Obersonel na Gosposvetki cesti.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20; Murmay, Sv. Petra cesta 78.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 2.: Katarina Medičejska. Red četrtek.

Petek, 3.: zaprto. (Generalika.)

Sobota, 4.: Hamlet. Premiera. Red premierski.

O P E R A

Četrtek, 2.: zaprto. (Generalika.)

Petek, 3.: ob 18. uri: Netopir. Opereta. Premiera. Red Premierski.

Druga premiera v letošnjem dramski sezoni bo Shakespeareov »Hamlet« v novi režiji, zasledbi in inscenaciji. Mojsirovina, ki ima na našem odru in pri našem občinstvu že svojo zanimivo tradicijo uspeha, bo vzbudila v novi predstavi najživljnejše zanimanje. Hamleta bo igral Jan. Režiser dr. Kreft. Scenograf ing. E. Franz. Premiera bo v soboto 4. t. m. za red Premierski.

Straussov »Netopir«. Vesela in dovipna zgodba o dogodivčinah članov hiše Eisenstein vsebuje pevne partije, učinkovite vlogje in dva vložka: koloratorno arijo iz Gounodove opere »Romeo in Julija«, ki jo bo pela Sonja Ivančičeva ter baletni vložek »Cesarski valček« v koreografiji B. Pilata. Plesalji ga bodo: Moharjeva, Remskarjeva, Pilato in baletni zbor. Zasedba je sledeča: Eisenstein — M. Sancel, Rozalinda — Ivančičeva, Frank — Anžlovar, Orlovski — Sladojevič, Alfred — Manoševski, dr. Falke — B. Sancel, dr. Blind — Rakovec, Adela — Ribčeva, Zaba — Zupan, Ida — Japljiva, Melanija — Koširjeva. Dirigent D. Zebre. Režija in inscenacija E. Frelih. Premiera bo jutri v petek 3. t. m. za red Premierski. Opazujemo na začetek predstave, ki bo ob 18. uri.

Radio Ljubljana

Danes ima radio naslednji spored: 12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Operetna glasba. — 13.: Napoved časa in vesti v italijanski. — 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. — 13.17: Orkestralna glasba pod vodstvom Petralje. — 14.: Vesti v italijanski. — 14.15: Koncert operetne glasbe pod vodstvom Uga Tansinija in sodelovanjem sopranke Marije Fiorenze. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15: Koncert v izmenjavi z Brazilijo. — 19.30: Vesti v slovenščini. — 19.45: Lahka glasba. — 20.: Napoved časa in vesti v italijanski. — 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.35: Koncert tenorja Janeza Lipovška in Karla Hladkyja na kitaro. — 21.15: Italijanske pesmi. — 22.: Predavanje v slovenščini. — 22.10: Koncert pianistke Pine Pittinejeve. —

Petek, 3. oktobra.

Ob 7.30: Vesti v slovenščini. 7.45: Slovenska glasba, v odmoru ob 8. napoved časa. 8.15: Vesti v italijanski. 12.30: Vesti v slovenščini. 12.45: Sinfonska glasba. 13.: Napoved časa in vesti v italijanski. 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. 13.17: Orkestralna glasba mojstra Arlandija. 14.: Vesti v italijanski. 14.15: Orkester na lok pod vodstvom mojstra Manna. 14.45: Vesti v slovenščini. 17.15: Radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom Draga Marija Šijanica: slovenska glasba. 19.: Italijanska ura prof. dr. Stanka Lebnar. 19.30: Vesti v slovenščini. 19.45: Operetna glasba. 20.: Napoved časa in vesti v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Operna sezija Eljarja: Mascanijeva »Lodoletta« v odmorih predavanje in zanimivosti v slovenščini. 22.45: Vesti v slovenščini.

Ljubljanske objave

—lj Pokrajinski odbor Rdečega križa se s tem prisoči zahvaljuje Pokrajinski delavski zvezi v Ljubljani, ki mu je stavila pisarske preproge v Delavski zbornici velikodušno brezplačno in razpolago. Ob tej priliki izrekamo svojo iskreno zahvalo tudi Narodni strokovni zvezi, ki je našemu poizvedovalnemu oddelku skoli pet mesecev gostoljubno nudila svojo streho.

—lj Dame in gospode, ki imajo veselje do zborovne petja sprejema pevsko društvo »Lj. Zvon« v petek, 3. t. m., ponedeljek, 6. in sredo, 8. t. m., med 18. in 20. uro v šoli na Ledini, Komenskega ulica. 433 n.

—lj Dr. Radoschegg zopet ordinira. 432 n.

—lj Kdor se hoče prepričati kako popoln in veličasten instrument so orgle, naj pride jutri zvečer ob 8. v Ljubljansko Stolnico poslušati orgelski koncert, katerega bo izvajal eden največjih živčnih mojstrov na orglah, virtuoz Ulisse Matthey. Je med redkimi umetniki, ki znajo izvesti iz tega ogromnega instrumenta vse kar hočejo in to tako dovršeno kakor malokdo. Povsod kjer je koncertiral slavni Ulisse Matthey so obudovali njegovo igro ter ga prosili za nove koncerte. Kako veliko in resnične uspehe je imel v svojem umetniškem delovanju naj nam dokazuje samo to, da je imel na eni sami turneji po severni Ameriki nad 50 koncertov v cerkvah in koncertnih dvoranah. Orgelski koncert mojstra Ulisse Matthey-a bo jutri v petek, 3. t. m., točno ob 8. v Ljubljanski Stolnici. Konec koncerta bo ob 9. uri zvečer. Vstopnice v Knjižarni Glasbene Matic. 431 n.

—lj Razpis nagrade. Danes jutraj okrog pol osme sta dva sicer neznanca, po opisu pa dobro znana okrog 30letna moška naložila na Suštarjevi parni žagi ob Ižanski cesti na štirikolesni ročni mizarski voziček okrog 1 kub. meter 20 dolgih desk in jih odpeljala proti mestu. Zasledovana sta bila tudi še v mestu, ko sta deske peljala. Kdor ju zasledi in javi, dobi nagrado 100 do 200 lir. 434 n.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

Kulturno sodelovanje Italije in Nemčije

Svečana otvoritev nove sezone italijansko-nemške družbe v Rimu ob navzočnosti Duceja

Rim, 2. okt. s. Ob navzočnosti Duceja je bila v Rimu svečano odprta, kakor v vsej ostali Italiji nova sezona delavnosti italijansko-nemške družbe. V rimskem sedcu družbe so pričakali Duceja zunanji ministri, državni podtajniki ter člani nacionalnega direktorija PNF. Obširna dvorana družbe je bila napolnjena. Med udeleženci so bili poslanci držav trojnega pakta, številni zastopniki nemškega poslanstva, nemški oficirji, člani nemške kolonije, dr. Lorković z delegacijo ustaške stranke, senatorji ter številni drugi odlični predstavniki. Duce je vstopil v dvorano v spremstvu poslanika von Mackensena in ministra Pavolinija, ki je kot predsednik družbe prvi govoril. Poudaril je, da se je lojalno tovarišstvo zavezniške Italije in Nemčije utrdilo in se v srecih poglavlja. Kulturno sodelovanje je čedalje tesnejše. Italijanska in nemška kultura sta dva samostojna činitelja. Obe kulturi sta se izvarovalni lažnega internacionalizma in izravnajočega kozmopolitizma. Obe kulturi postajata stebra nove evropske civilizacije. Po volji obeh voditeljev kulturno sodelovanje obeh narodov vojna ni prekinila. To delo naznanja zmago.

Nato je govoril poslanik von Mackensen, ki je poudaril, da je obnova dela italijansko-nemške družbe ob navzočnosti Duceja posebno posejana. Italijansko-nemška družba mora biti kljub vojni središče

kulturnih stikov izmenjave med Nemčijo in Italijo. Vojna ni samo gnotni izraz življenja narodov, temveč tudi duhovni in čustveni izraz. Vi, Duce, vodja italijanskega naroda, je izjavil nemški poslanik, ste navzoči na tej slavnosti, ki je posvečena kulturi, kar je potrdilo vsebine in morale te vojne. Za to potrdilo smo vam, Duce, zelo hvaležni. Os je politično delstvo, ki sloni na zgodovinskih geopolitičnih in gospodarskih činiteljih in na duhovni revoluciji dveh velikih voditeljev obeh narodov. Se nikoli niso bili kulturni in politični odnosi med Italijo in Nemčijo na tako trdnih političnih temeljih, kakor danes, ko se italijanski in nemški narod rama ob rami borita za novi evropski red v največji bojni in duhovni borbi vseh časov. Tudi v novi Evropi bosta italijanski in nemški narod stebra zapadne kulture in vsi vemo, da sta trdna in globoka stebra. Italijansko-nemška družba in njena posestrima Deutsche-Italienische Gesellschaft sta samo del mostu, ki veže obe kulturi, toda važen del, kajti obe družbi sta središče izžarevanje kulturnih odnosov med obeh narodoma.

Nemški poslanik je nato prosil Duceja, naj blagovoli sprejeti brozjavne pozdrave predsednika nemsko-italijanske družbe von Tschammer und Ostena. Ob zaključku je poslanik Mackensen poudaril, da je razširjenje znanja nemščine v Italiji in italijansčine v Nemčiji glavni smoter družbe.

Sportni pregled

V nekaj vrstah

V tekmovalstvu za švicarsko državno nogometno prvenstvo je preteklo nedeljo močvno Young Boys iz Berna premagalo Chaux de Fonds 1:0, tekma med Servette in Grasshoppers je ostala neodločena 2:2. Lugano je premagal Young Fellows 2:1 in Curih:St. Gallen 5:0.

Z odobritvijo Italijanske plavalne zveze je plavalni klub v Pisi priredil preteklo nedeljo plavalno tekmo po Arnu skozi mesto. Tekmovalnja se je udeležilo 31 tekmovalcev, med njimi tudi Milančan Signori, ki je bil favorit. Plavalna tekma pa je bila občutno prizadeta, ker ni nastopil Rečan Schipiza, ki bi edini mogel resno tekmovali s Signorjem. Na 1.500 m dolgi progi se je pa kljub temu razvila ostra borba med Signorjem in Balestrinom iz Piombina, ki sta prišla oba tesno na cilj. Za malenkost je zmagal Signori v času 18:47.4.

Tržačanka Etta Ballaben je v nedeljo dosegla na lahkoletnem tekmovalstvu v Turinu odlični uspeh v metu kopja. Izboj-

šala je italijanski državni rekord z metom 41.88 m.

Črnc Joe Louis je že več let svetovni prvak v boku. Po svoji zmagi je že v 19 tekмах pokazal vsem nasprotnikom, da je zaenkrat še nepremagljiv. Tudi v ponedeljek, ko se je pred 60.000 gledalci sestel na Madison Square Garden z Lou Novom, je dokazal, da je še vedno najbolj vreden, da nosi naslov svetovnega prvaka. Sodniki so morali tekmovalce predčasno zaključiti, ker so smatrali, da Lou Nova ni več sposoben, da bi se upiral Louisu.

—lj Slovenska kolesarska zveza Ljubljana (službeno). Redna seja upravnega odbora bo v petek, 3. oktobra, ob 19. uri v prostorih kavarne Vospersnik, Stari trg 34. Dnevni red: Obračun kolesarskega prvenstva. Prosimo vse zastopnike klubov, da se seje sigurno udeležijo in da prinesejo klubske žige, radi overovitvenja verifikacij. — Tajnik SKZ.

—lj S. K. »Hermes« (Kolesarska sekcija). Redna seja upravnega odbora bo v soboto, 4. oktobra, ob 19. v prostorih gostilne Habjan v Šiški. Dnevni red: Organizacija kolesarske dirke. Prosim točno in vsi. — Načelnik.

Malo italijanščine za vsak dan

Obtrniki. Gli artigiani.

Dovrèi comprarmi un cappello — moral bi si kupiti klobuk. Sapreste raccomandarmi un buon cappellajo — ali bi mi vedeli priporočiti dobrega klobučarja? Non si vedono più cappelli duri — ni več videti trdih klobukov. No, sono di moda i cappelli flosci (un cappello floscio) — ne, v modi so mehki klobuki (mehak klobuk). Il feltro — klobučevina, ali tudi: mehak (klobučevinast) klobuk. Quale è la tinta più in voga — katera barva se zdaj najbolj nosi? Il cappello a cilindro — cilindar, il gibus — klak.

Ho perso i miei guanti — izgubil sem svoje rokavice. Dov'è un guantajo — kje je kak rokavičar? Mi occorre un paio di guanti — treba mi je par rokavic. Guanti scamosciati — rokavice iz srnjine, guanti di lana (di filo) — volnene (sukančaste) rokavice. Per l'inverno dovrei comprare guanti foderati di pelo — za zimo bi moral kupiti s krznom podšite rokavice.

Si sta bene in città perché si ha tutti i fornitori a pochi passi — v mestu je prijetno, ker imaš vse obrtnike (= dobavitelje) v bližini (= na nekaj korakov). Il fornajo — pek, il macellajo

— mesar, il lattajo — mlekar (la latteria — mlekarja), il carbonajo — premogar, l'erbivendolo — branjevec (zelenjadar), il fruttivendolo — prodajalec sadja, il droghiere — drogist.

In città si trovano anche tutti gli altri artigiani — v mestu se dobe tudi vsi drugi obrtniki. Le forbici sono ottime, bisogna portarsi all'arrotino — škarje so tope, treba jih je odnesti k brusacu. Ci occorre un armadio per l'anticamera — treba nam je omare za prednjo sobo. C'è qui vicino un falegname — ali je tu blizu kak mizar?

Volète piuttosto un ebanista — ali hočete rajši umetnega mizarja? Abbiamo una bella cornice antica, ma bisogna indorarla — imamo lep starinski okvir, toda treba ga je pozlatiti. Conosco un buon indoratore — poznam dobrega pozlatarja. La domestica ha perso la chiave, che il magnano ci faccia un'altra — služkinja je izgubila ključ, naj nam ključavničar naredi drugega. — Il mio orologio si è fermato, bisogna portarlo all'orologiaio — moja ura se je ustavila, treba jo je odnesti k urarju. Attenzione, domattina alle sette viene il spazzacamino — pozor, jutri zjutraj ob sedmih pride dimnikar. Quando andrete al mercato, vedrete il

vasajo — ko boste šli na trg, boste videli lončarja.

Per costruire una casa, lavorano molti operai e artigiani — da se postavi hiša, dela mnogo delavcev in obrtnikov. Muratori — zidarji, scalpellini — kamnoseki, falegnami — mizarji, carpentieri — tesarji, vetrai (il vetraio) — steklarji, imbianchini e verniciatori — slikarji in pleskarji, stufai (lo stufajo ali il fumista) — pečarji, elettricisti — elektroinstalaterji, magnani — ključavničarji, stagnini — kleparji. È il capo mastro che sorveglia i lavori — polir nadzoruje delo.

Oltre gli artigiani che sono necessari ai cittadini si trovano in campagna d'altri artigiani — poleg obrtnikov, ki so potrebni mešancom, se dobe na kmetih drugi obrtniki. Molto importanti per la Basso Carniola sono i bottai (il bottajo) che fanno le botti (la botte) — zelo važni za Dolenjsko so sodarji (sodar), ki delajo sode (sod). Il cordajo — vrvar. Il fabbro — kovač. Il carrajo (il carradore) — kolar. Il mugnaio — mlinar. Il panierajo — pletar. Il sellajo — sedlar. Lo spazzolino — krtačar. Il tessitore — tkalec. Il tornitore — strugar.

Ancora alcuni artigiani — še nekaj obrtnikov: il valigajo — torbar, il conciapelli — strojar, il fornajo — ope-

kar, il carrettiere — voznik, il boscaiolo — drvar, il calderajo — kotlar, il tintore — barvar, il rilegatore — knjižgovez, il pellicciaio — krznar, il trattore — gostilničar, il rigattiere — starinar, la modista — modistka, la stiratrice — likarica, la lavandaia — perica, la calzettaia — pletilja, il becchino — grobar, il vignajo — viničar, il pastore — pastir, il lustracape — snazilec čevljev, l'accalappiacani — kovač, il fonditore — livar, l'incisore — graver, l'autista — šofer.

Per lavorare ci vuole aver divesi arnesi (l'arnese m. — orodje) o strumenti di lavoro — za delo je treba imeti razno orodje. La sega — žaga, il martello — kladivo, lo scalpello — dleto, il trapano — sveder, la lima — pila, la pialla — oblič, le tanaglie — klešče, il cacciavite — izvijač (za vijake), l'accetta (l'ascia) — sekira.

Un mio cugino è apprendista presso un pasticcere — neki moj bratranec je vajenec pri (nekem) slaščičarju. Quando diventerà compagno — kdaj bo postal pomočnik? Ha un padrone molto buono — ima zelo dobrega mojstra (gospodarja).

</

Osnovne smernice razvoja bodoče Ljubljane

Regulacijski teritorij obsega občine Vič, Zgornjo Šiško, Ježice, Dobrunje, Rudnik, Moste in Štepanjo vas — štiri kakovostne stopnje gradbenega sveta

Ljubljana, 2. oktobra.

Kakor smo že včeraj poročali, je Visoki Komisar Ekke. Emilio Graziosi v ponedeljek popoldne otvoril v Jakopičevem paviljonu izredno zanimivo razstavo načrtov za regulacijo bodoče Ljubljane. Po slavnostni otvoritvi je bila razstava takoj dostopna vsem zainteresiranim in jo je v obeh dneh opogledovalo že izredno veliko število ljubljancev, ki se zanimajo, kako so si avtorji, ki so se odzvali povabilu mestne občine, zamislili bodoči razvoj Velike Ljubljane. Razen projektov pa so na razpolago obkinstvu tudi vsi pripomočki, ki jih je mestna občina dala ob razpisu projektantom, da jih z najnujnejšimi nasveti opozori na nekatere najvažnejše točke mestne regulacije. Ta »Navodila in smernice« natečaj za regulacijo skico, vsebujejo tudi nekaj splošno zanimivih podatkov.

V 50 letih pet inkorporacij

Okoliški teritorij, ki prihaja v poštev za regulacijo, obsega občine Vič, Zgornjo Šiško, Ježice, Dobrunje, Rudnik, Moste, Štepanjo vas. Razlog za tako ogromen teritorij je dejstvo, da se je Ljubljana v zadnjih 50 letih glede ozemlja naglo razvijala in da je bilo v tem času potrebnih že pet zaporednih inkorporacij okoliških krajev.

Zanimivi so podatki o geoloških prilikah tega ozemlja. Te podatke je dal na razpolago v posebnem poročilu univerzitetni docent dr. Ivan Rakovec.

Poročilo ugotavlja, da na regulacijskem teritoriju sploh ni predelov, ki bi bili za zdravje in prebivanje nevarni. V gradbeno geološkem oziru pa je mogoče ozemlje mestne občine ljubljanske razdeliti po raznih značilnostih na štiri večje skupine.

Talna voda na Ljubljanskem polju je 15 m pod površino

Prvo skupino tvori Ljubljansko polje, to je ravan severno od grčevja Golovec — Ljubljanski grad — Rožnik. Ta ravan je sestavljena iz približno 40 cm močne plasti humusa, ki tvori vrhno plast. Naslednja plast tvori prod, ki mu sledi konglomerat v najrazličnejših debelinah. Krajevno naložimo tu pa tam v večjih globinah tudi na plasti ilovice. Talna voda leži okrog 15 m pod površino. Za širjenje mesta je ta ravan zaradi opisanih lastnosti izredno ugodna.

Druga skupina bi bilo grčevje Golovec — Grad — Rožnik. To grčevje je sestavljeno iz glinastih škrljencev in peščenjakov. To niso izključno plazovi in usadi, ker so skladi škrljencev in peščenjakov nagubani. Teren je neugoden tudi zato, ker glinasti škrljenci naglo preperavajo na zraku in zadržujejo vlago. Svet za zidavo ni primeren, večji objekti pa so sploh izključeni. Grčevje naj se pogodi, da se tako prepreči plazovi in usadi.

Tretjo skupino tvori ozemlje na vznožju tega grčevja in v ožini med Gradom in Rožnikom, kjer stoji v glavnem staro jedro ljubljanskega mesta. Zemlja je to sestavljena v glavnem takole: vrhno plast tvori ilovica, ki ji sledi prod, nato pa konglomerat. Ponekod se približa kakovosti barjanskega tla. Zlasti velja to za stanje talne vode, ki jo je mogoče ugotoviti tu ap tam že 1,5 m pod površino. Za zidavo je to ozemlje primerno.

Na Barju ne bo mogoče preprečiti delnih poplav

Ljubljansko barje južno od Tržaške ceste, Gradašice, Malega Grabna in dolenske proge tvori četrto skupino. Zemlja je na Barju sestavljena na vrhu iz 2 m debele plasti šote, ki ji sledi 10 m močna plast peščene ilovice, nato sivica in končno zopet ilovica. Na Barju do globine 50 m ni skalnate osnove. Talna voda je normalno 1,5 m pod površino. Za zidavo je svet primeroma slab. Smernice poudarjajo, da je poleg slabega terena važno tudi dejstvo, da ne bo mogoče preprečiti delnih vsakoletnih poplav kljub izvršeni regulaciji.

Meje gradbenega okoliša

Meje gradbenega okoliša, so si jih morali projektanti upoštevati so bile naslednje: v Mestnem logu in na Barju meja skrajne kanalizacije. Zaradi nizke lege je

namreč v Mestnem logu in na Barju vsaka kanalizacija ozemlja nemogoča.

Drugo mejno črto tvorijo zaščitni pasovi na Golovcu, Gradu in Rožniku, tretjo pa zaščitni pas ob vodarni, ki se ne sme utesniti, ker se tam črpa talna reka, ki teče približno v smeri Gameljne, vodovod, Studenec. Kapaciteto sedanjega vodovoda je mogoče povečati le z napravo novih vodnjakov v primerni oddaljenosti od obstoječih.

Četrto mejno črto tvori zaščitni pas ob Ljubljanci v Mostah, kjer bodo zgradili napravo za mehnično čiščenje fekalnih voda. Zaščitni je tudi pas ob aerodromu, kakor je to predvideno v okviru zadevnih zakonskih predpisov. Zaščiteno je končno tudi zemljišče za železniške naprave in za pokopališča.

Glede parkov nasvetujejo smernice projektantom, da se ne smejo opustiti in je zlasti zaželeno, da jih razvrtijo v manjših obsegih tudi v strnjnem naselju.

Stadion blizu Save na Dovčju

Prav tako se ne sme zmanjšati število sportnih prostorov in otroških igrišč. Dopolnjeno je bilo projektantom, da definirajo sportne prostore in igrišča premestijo, nikakor pa ne zmanjšajo števila in površine. Zanimivo je, da regulacijski program predvideva zgraditev velikega stadiona pa zahteva obenem ureditev dobrih prometnih zvez, bodisi po Tyrševi, Celovski in Vodovodni cesti, ali pa po eventualno novo projektirani »stadionski cesti«.

Za industrijo nasvetujejo Smernice na podlagi poročila dr. Reje o klimi in vetrovih v Ljubljani, da se naj veliki industriji odkaze prostor na vzhodni strani mesta, lažja industrija pa naj se razmesti med stanovanjskimi okraji in tam, kjer je možna kanalizacija. Važna je tudi bližina železnice.

Načrti za javne zgradbe

Glede javnih zgradb projektanti niso imeli vezanih rok. Smernice navajajo samo nekaj nasvetov za najvažnejše javne zgradbe. Za univerzo je namerna, da se zanj rezervira blok med Kongresnim trgom, Gosposko ulico, Napoleonovim trgom in Vegovo ulico. Tehnika naj bi se izpopolnjevala na današnjem ozemlju, to je na blokih med Murnikovo in Snežniško ulico, severno in južno od Aškerčeve ceste. Za hidrotehnični inštitut je predvideno ozemlje v Kolesarji, t. j. južno od Gunduličeve in zapadno od Hajdrihove ulice. Za naravoslovni inštitut je rezervirana jugozapadna polovica bloka med Vrstovsko ulico, Lepim potom, Gunduličovo in Langusovo ulico.

Glede konzervatorija in velike koncertne dvorane je zaželeno, da bodi v kulturnem centru. Projektantom je prepuščeno, da svobodno rešijo vprašanje, ali naj se v Ljubljani zgradi centralno pokrito zimsko kopališče ali manjša kopališča po raznih mestnih okoliših.

Za pokrajinske urade obstoja začasen načrt, da bi se ti uradi namestili v palači, ki bi jo zgradili na tako imenovanem Cekinovim zemljišču, t. j. na ozemlju med Celovško cesto, potjo za Cekinovim gradom ter Lipovim in Meridijanskim drevo-redom. Pokrajinski uradi bi naj bili nameščeni tudi v poslopih na ozemlju Nunskega vrta in eventualno na bodočem Južnem trgu.

Glede magistrata in centralne tržnice ugotavljajo Smernice, da obstoja načrt, da bi novi magistrat zgradili na današnjem Vodnikovem trgu, vendar projektanti niso bili vezani na ta načrt. Edino za živilski trg je bilo zaželeno, da ostanejo na današnjem prostoru. Isto velja za velesejem.

Določena je tudi razširitev splošne bolnice. Na ozemlju Ljubljane prihaja v poštev za novo bolnico edino ozemlje zapadno od Rožnika. Možni pa so seveda tudi prostori izven Ljubljane.

V središču naj prebiva le 20 odstotkov prebivalstva

O načinu zazidave velja omeniti naslednje: gosto naselje, a strnjni sistem, je samo v središču mesta in se tu je mnogo

blokov v odprtem sistemu, vse ostalo je zazidano kot redko naselje, zlasti z velikimi števili enodružinskih hiš. Regulacijski načrti naj bi določali način zazidave tako, da bi v gostem naselju prebivalo približno 20%, v srednjem 30%, in v redkem naselju 50% prebivalcev. V gostem naselju naj prebiva 6 ljudi na 100 kv. m., v srednjem 3, in v redkem povprečno 1,5.

Smernice predlagajo projektantom naj zaradi ohranitve zelenja in čim lažjega dostopa zraka v gostem naselju predvidijo skupine visokih in čim manj strnjnih hiš, zlasti ne od vseh štirih strani zaprtih blokov. V srednjem naselju se bo dovolilo zidati prosto stoječe večinastropne hiše, obenem bo pa dovoljen tudi vrstni sistem z največ dvonadstropnimi hišami. V redkem naselju bodo redno dovoljeni enonadstropni dvojčki in enonadstropni vrstni sistem po določenem tipu.

Cestni promet

Najpomembnejše vprašanje, ki je bilo predloženo v rešitev projektantom, je vprašanje cestnega prometa. Glede tega Smernice želijo, da se trase cest ne prelagaajo,

DNEVNE VESTI

— **Rimski balet na Dunaju.** Včeraj je iz Rima dospela na Dunaj baletna skupina Kr. opere, ki bo priredila dva baletna večera v državni operi. Z Dunaja bo skupina odšla na gostovanje v Berlin in v Beograd.

— **Razstava starih rezov v Benetkah.** V Benetkah so se zdaj zaključili zanimivo razstavo benških rezov iz 18. stoletja. V 12 dvoranah je bilo na ogled nad 600 del. Razstavo, ki je zelo uspešna, je obiskalo na 32 tisoč ljudi v treh mesecih.

— **Uspeh orkestra milanske Scale v Draždanah.** Na turneji po Nemčiji je orkester milanske Scale nastopil tudi v Draždanah. Velika koncertna dvorana je bila nabito polna poslušalcev in so bili med njimi tudi zastopniki italijanskih in nemških oblastev. Orkester je igral skladbe Mascagnija, Beethovna, Schumana, Pizzettija in Marinuzzija. Publiku ni hotela končati z odobravanjem, tako da je moral orkester zagrati še simfonijo »Sicilske večernice«.

— **Slikarska razstava v Trstu.** V Tržaški galeriji je razstavil te dni svoja dela slikar Edmondo Passavola. Slikar je Tržičan in se je pred časom vrnil iz Belgije. Že preteklo pomlad je razstavil z velikim uspehom.

— **Tržaški motociklisti bodo obiskali Ljubljano.** V zvezi z velesejmo prireditelji se pripravljajo na obisk Ljubljane tudi tržaški motociklisti. Izlet, ki se bo vršil 12. oktobra, pripravljajo Tržaško motociklistično društvo.

— **Sporod obiska goristiških dopolavorstov.** V nedeljo bo odpotoval iz Gorice nad 300 dopolavorstov na obisk Ljubljane in velesejma. Goristiški dopolavoristi pripravljajo ob tej priložnosti v Ljubljani ženski telovadni nastop s sodelovanjem dopolavorist iz Gradiške in Zagrada. Istočasno bo lahkoletski prireditelj, na kateri bodo nastopili najboljši lahkoletski dopolavoristi iz vseh pokrajin Julijske Benečije. Nastopajoči odpotujejo v Ljubljano že v soboto, ostali pa v nedeljo jutraj in se tudi v nedeljo zvečer vrnejo.

— **Znižane vozne na železnici se bodo mogli poslužiti vsi,** ki bodo potovali na letošnji Ljubljanski velesejem. Velesejem bo od 4. do 13. oktobra. Na obojni postaji se kupi cela vozna karta do Ljubljane, in sicer med 1. in 13. oktobrom z veljavo 13 dni za brezplačen povratek. Vsak obiskovalec dobi na velesejmu brezplačno potrdilo o obisku pri blaginji, ki so nabavi vstopnico, ki stane za enkratni obisk 4 L., za 10 obiskov pa 15 L.

— **Sprejem Bata Lorkoviča pri Tajniku Stranke.** Včeraj jutraj je prišlo v Rim odposlanstvo stranke hrvatskih ustašev s tajnikom dr. Blažem Lorkovičem na čelu. Dr. Lorkovič je Tajniku Stranke, ministru Sereni, izročil poveljnikove pozdrave in je pri tej priliki povzdigoval prijateljske vezi, ki spajajo mladi hrvatski narod z Mussolinijevoj Italijo. Tajnik Stranke je v zahvali za pozdrav podčrtal pomen sodelovanja obih narodov za dovršitev novega reda v Evropi.

zmorem vsega sama.

Tinač jo vprašujoče pogleda:

»Kdo midva?«

»No ja, jaz in ti,« mu odvrne Katrica. »Ti in jaz? Jaz te ne; če jo pa hočeš sama, kar najemi si jo, ako misliš, da ti bo katerega stregla zastoj!«

To je bilo Katrici preveč. Tuleč je poglednila v svojo kamrico in vso noč snovala načrte, kako se maščuje nad trdosrčnim možem.

Ko se je drugo jutro vsa neprepana pojavila na dvorišču, jo je Tinač že čakal in ji prijazno voščil dobro jutro. Katrica je pogledala v stran, ne da bi odzdravila. Tu pa je Tinaču zavrela kri. »Čakaj, gospodična, ne poznaš še Tinača!« S temi besedami je zgrabil Katrico za roko in jo v jadrnem koraku vedel do svinjaka. Tu je odprl prazen predel in pahnil vanj svojo zvesto, a toli sitno zakonsko ženo. »Tu ostaneš, dokler se ne navadiš olike!« je še dejal in odšel po svojih potih.

Točno popoldne je odprl zapah in ženici z vpludnim pozdravom položil v svinjak kosilo. Katrica ga ni pogledala. Isto se je zgodilo zvečer, ko ji je prinesel večerjo.

»Ko boš znala ravnati s svojim možem, pa boš prosta, prej pa ne,« jo je opominjal. A ni nič zaleglo, Katrica se je kujala in kujala. Tinač pa jo je krmil, s prijaznim pozdravom prihajal, s porogljivim odhajal.

Tri dni že je uživala Katrica neljubi zapori, deloma v temi, deloma v solzah. Ko pa je Tinač četrto jutro odprl zapah in jo lepo pozdravil: »Dobro jutro, gospodična!« se ji je obraz razjasnil, ustnice so se ji odprle kot makov cvet in milo je zagostolela: »Ti moj!«

Krepko sta se obela v znak, da je vse pozabljeno in odpušeno. Pravi, da odlej ni bilo srečnejše zakonske dvojice deleč naokoli.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave: danes ob 16. in 19. uri:

KINO MATICA TELEFON 22-41

Premiera pravkar izdelanega filma

Luž v temi

Alida Valli, F. Giachetti, C. Campanini, Zgodba o ljubzni mladega inženjerja, ki oslepi, a mu medicinska znanost vrne vid — in ljubljeno dekle.

KINO UNION TELEFON 22-21

Grofov sin

Film, iz katerega veje vse vrste plodnih polja, zelenih gozdov in visokih planin ter globoka ljubezen do obžalovane žene... Amadeo Nazari, Lilla Silvi, Elena Altieri

ceste naj se le pravilno dimenzionirajo, pri čemer naj se upošteva zlasti tudi kolesarski promet. Posebno so bili projektanti opozorjeni na naslednje se neresene trase: Dobrovska cesta, ki bi naj vodila od Tržaške ceste do Vrhovcev, Tyrševa cesta — Šelenburgova ulica — Gradišče, pri kateri je zlasti važna ureditev Ajdovščine kot bodočega središča Ljubljane in odcep od Gradišča na Tržaško cesto. Važno je tudi vprašanje trase ceste, ki bi spajala Dolensko in Tržaško cesto. Rešiti je treba tudi vprašanje Kolodvorske ulice in njene zveze z Vodnikovim trgom odnosno Marlinim trgom, zveze Zaloške ceste s Cesto soške divizije in končno še Poljanske ceste in njenega podaljška na Litijsko cesto.

— **Nov italijanski konzulat na Madžarskem.** V južnomadžarskem mestu Segedinu so pravkar uredili nov italijanski konzulat. V Subotici bo še ta mesec urenjen italijanski kulturni inštitut, ki ga bo vodil dr. F. Alessandro. Tudi Novi Sad dobi italijanski kulturni inštitut. Novosadski dnevnik »Deutsches Volksblatt« in njegova tiskarna sta pa prešla v last nemške narodnostne skupine na Madžarskem.

— **Italijanski generalni konzul v Dubrovniku.** Že mnogo let delujoči konzulat Kraljevine Italije v Dubrovniku je bil sedaj povišan v generalni konzulat. Za prvega generalnega konzula je bil imenovan g. Mammarella.

— **Regulacijo Bregane,** ki teče sedaj, po prestatitvi meje na Sotlo, samo po hrvatskem ozemlju, bo nadaljevala hrvatska vlada. Določila je za njo kredit 2,7 milijona kun. Regulacija se je začela že pred leti in jo obsegala potok od izvira v Savo do vasi Cabar, torej dolžino približno 8 km.

— **Gradnji so začeli avtomobilsko cesto,** ki b po najkrajši poti zvezala Zagreb z Gradcem in tako z nemškimi cestnim omrežjem. Cesta bo po hrvatskem ozemlju dolga 86 km, široka pa bo 8 m. Veljala bo 150 milijonov kun, delo pa bo na njej okrog 10.000 delavcev. Cesta bo asfaltirana.

— **V Mariboru so te dni umrli:** V Mariboru je umrl pretekli petek upokojeni major Miro Žitnik, mož lastnice Heinzove knjigarnice. Nadalje so umrli v Mariboru: upokojeni nadučitelj Janez Časl, lekarnar Dragan Mihelič iz Brežic, ga. Terezija Jakopičeva in 44letna Matilda Austinerjeva.

— **Smrtna nesreča tovarnarja Zelenke.** Tovarnar pohištva E. Zelenka v Mariboru je imel v nedeljo obisk. Pripeljal se je k njemu neki prijatelj iz Grada, ki je zadnje dni poslovno potoval z avtom po Spodnjem Štajerskem. Povabil je Zelenko in njegovo ženo na izlet. Ko so se vračali zvečer proti Mariboru, je ob njih zdrsil motorist, ki je avto nekoliko poškodoval. Ko so škodo popravili in je hotel Zelenka spet stopiti v avto, je mimo prihitel težak tovorni avto. Potegnil je Zelenko za plašč in ga vlekel kakih 30 metrov po tleh s seboj. Zelenka je s ponovnimi udarci ob tla dobil hule poškodbe po glavi in životu. Nezvestnega so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je podlegel poškodbam, šele 37 let star.

— **Nov župan v Hrastniku.** Pred nekaj tedni je bil v Hrastniku slovesno ustoličen novi hrastniški župan Ditz, ki sledi na tem težkem položaju dosedanjemu županu inž. Findesnu. Uradni del slovesnosti je izvedel politični komisar trboveljskega, prej laškega okraja dr. Frohner.

— **Dva nova velika župana na Hrvatskem.** Za velikega župana bilogorske županije, ki ima svoj sedež v Bjelovaru, je bil imenovan Derviš Omerović, doslej veliki župan vrhbosanske županije s sedežem v Sarajevu. Za velikega župana vrhbosanske županije pa je bil imenovan Ismetbeg Kapetanović.

— **Sestanek političnih funkcionarjev iz celjskega okraja** je bil v nedeljo v Celju. Udeležili so se ga vsi župani in voditelji krajevnih skupin štajerske domovinske zveze. Govoril jim je okrajni vodja Dorfmeister.

— **Pomanjkanje stanovanj tudi v Celju.** Kakor v Mariboru, primanjkuje tudi v Celju stanovanj. Zato je v načrtu več hiš, ki morajo biti do pomladi pod streho. »Sudmark« iz Gradača bo sama zgradila nekaj hiš. Celjska bolnišnica bo povečana.

— **Kirurg mu je šilil srce.** Iz Firence poročajo o uspehi operaciji, ki jo je izvršil 29. septembra v otroški bolnici kirurg prof. Geatano Mangione. V bolnico so pripeljali nekega dečka, ki si je s škarjami ranil srce. Kirurg je narkotiziranega dečka operiral, odprl mu je prsni koš in mu šilil srce na sru ter dečku tako z uspešno operacijo rešil življenje. Zdravstveno stanje operiranega 13letnega dečka je zadovoljivo.

— **Oljnat kopel.** Neobičajna nezgoda se je zgodila delavcu Evgeniju Ripamontiju v Legnanu. Ko se je v tovarni povzpel po lestvi, da bi pregledal višino gladine olja v nekem transformatorju, je napravil napaden korak in padel v olje. Na srečo se je le malo poškodoval, ker transformator ni deloval.

Iz Ljubljane

lj— **Sprememba v prometu vlakov na progi Ljubljana—Zalog.** S 30. septembrom izostaneta na progi Ljubljana—Zalog in nazaj potniški vlak št. 516 z odhodom iz Ljubljane ob 5.05 ter prihodom v Zalog ob 5.16 ter potniški vlak št. 525 z odhodom iz Zaloga ob 23.28 in prihodom v Ljubljano ob 23.40.

lj— **Stanovanjski urad Ljubljanskega velesejma** uraduje 2. okt. še v Gledališki ul. št. 11 pri Turističnem odseku Visokega komisarata. Dne 3. oktobra se stanovanjski urad preseli v svoj prostor na peronu ob izhodu na glavnem kolodvoru, kjer uraduje do konca velesejma dnevno od 8. do pol 22. ure. Telefon števil 41-50.

lj— **Ravnateljstvo drž. klasične gimnazije v Ljubljani** sporoča, da ne bo dne 4. oktobra šolske maše in tudi ne 6. oktobra še šolske pouka. Dan šolske maše in začetek pouka bo objavljen v vseh dnevnikih okoli 10. oktobra.

lj— **Pričetek pouka na drž. trgovski akademiji v Ljubljani.** Učenci II., III. in IV. razreda se zberejo v soboto, 4. oktobra, ob 8. uri jutraj v svojih razredih, učenci vseh treh oddelkov I. razreda pa istega dne ob 15. uri.

SAMO SE DANES PONOVI TEV PROGRAMA ZAČETEK OB 19. (7.) VESELI TEATER

lj— **Pogrešan** je od dne 21. septembra Svetozar Vladan Tavčar. Kdor ve za njegovo bivališče, ali kdor ga je kjerkoli ta čas nazadnje videl, ker je znan sportnik, naj sporoči proti vračilu stroškov zaskrbljeni materi na naslov: M. J. Tavčarjeva, pošta Stična.

lj— **Dijaštvo opozarjamo,** da je Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani izdala pravilno in praktično Dijaško beležnico. V raznih barvah trpežno vezana knjižica zbuja med dijaštvom zanimanje, ne le radi priročne formata, temveč zlasti še zaradi priprave vsebine. Razni dijaški kolektarčki so prej vsebovali mnogo nepotrebnega balasta, ki ga nikoče ne nosi rad vsak dan s seboj. Nova dijaška beležnica ima skrbno obrabno vsebino: kolektar za šolsko leto, tabelo za preračunavanje lir in dinarjev, dovoljno število urnikov, pregled šolskih nalog, pregled ustenih ocen, seznam profesorjev, seznam učencev, blagajniški dnevnik, naslovi, kaj je treba pomniti, obiskane predstave, prečitane knjige, zadostno število finega papirja za beležke. Cena je razmeroma nizka 6.50 lir. Gotovo noben dijak ne bo mogel pogrešati Dijaške beležnice, ki jo dobite v knjižarni v Selenburgovi ulici števil 3.

V spemni Marici Mestnikovi

V Stični je umrla na svojem domu gđ. Marica Mestnikova, zasebna uradnica iz Ljubljane. Bolehala je več let na sru in je rvojo bolezni prenašala s pravim junastvom. Pokojna Marica je bila vzor slovenskega dekleta, skromne uradnice, srčno čbna, mirna in blaga. Ubožici so imeli v njej srčno dobro prijateljico. Vsa Stična in okolica obžaluje njeno prezgodnjo smrt. Pogreb je bil viden dokaz, kako priljubljena in spoštovana je bila pokojna Marica. Ob hiši žalosti in ob grobu so ji zapele pevke tovarišice in tovariši žalnice, ki so potisnile navzočnim solze v oko. Od sveta se je Marica poslovila v miru s samo seboj, z bližnjimi in z Bogom. Bila je tudi častna članica tukajšnje gasilske čete in odbor z mnogimi člani jo je spremljal do groba. Ko so padale grude na njeno belo krsto, so se pogrebniški počasi razhajali, a vso pot so govorili o blagopokojnici, ki ji je bil ohranjen svetel in lep spomin.

Mara F. Tavčarjeva

Praška domača mast

CISTI IN ZDRAVI RANE DOBI SE V VSEH LEKARNAH 27 T R. d. št. 2/41

Gospodična

Dolgi Tinač je bil svoji okolici nekaj mali veselelec. Ljudje so govorili, da je čuden človek, vendar so radi zahajali k njemu, zakaj on je imel nasvetov polno rešeto in pa zdravil za vsako bolezen. Po hribih tam okoli je rastle premmogo zdravilnih rož in drugih rastlin.

Z Jelove rebri, kjer je domoval Tinač, je bil lep razgled po vsej ravni. Prav prijazen kraj je bila ta domačija in Tinač si je prizadeval, da si jo še olepša. Ko sta mu umrla stara dva, je hišico popravil in lepo pobelil, dokupil nekaj zemljišča in vse posestvice nekako zaokrožil. Hišico je obdal z mičnim vrtom, sadovnjak za hišo pa je mejil na temno jelovje, po katerem je nosil ime vse hrib.

V Tinačevih časih naši ljudje še niso kaj obrabljali knjig, za čitanje niso imeli niti časa niti veselja. Pratiklo so že kupovali, novice pa so jim pravili popotniki in potovke. Tinač je bil drugačen tič; imel je doma vrsto knjig, v katere je vedno rad pogledal. Da, naročen je bil celo na časopis, ki ga je pridno prebiral.

On sam ni dosti zahajal med ljudi, ki so ga imeli, kakor rečeno, za čudaka. Večkrat so ga posečali drugi, da jim je povedal kaj novega, dal dober nasvet ali učinkovito zdravilo. Na domu je sam i gospodari i gospodinji, sam vrtnaril, sam rešil živinico in po delu sam prijetno počival. Zemlja mu je dala skoro vsega, kar je potreboval. Kadar pa mu je bilo treba soli, sladkorja in podobnih novodobnih živil, se je optal in stopil v dolinsko vas, da si nakupi, česar ni imel doma.

Pri enem takih potov je Tinač srečal Završanovo Katrico. Sam ni vedel, kako in kaj, toda čutil je, da mu je šnila kri v glavo »Smeti! Kaj pa to?« je pomislil, se ozrl še enkrat za dekletom in šel po poslih.

Od takrat se je zdel Tinaču domača hiša takto nekam zapuštena. Nekaj je manjkalo. Kaj neki mora biti to? Spočetka se mu je delo čudno, potem pa nič več, da se mu tolikokrat sanja o Završanovem dekletu.

Jesen je zlatila gozdove po gorah in hribih, ko se je zdelo Tinaču dovolj sanj in premišljevanja. Obšel se je v praznjo, mahnil v dolino in se ogledal pri Završanu. V kratkih besedah, kakor jih je bil vajen, je zasnuhil Katrico. Ker je imel lepo domačijo, so mu jo radi dali, dekletu pa se čvrsti možakar tudi ni zdel tako napak. Vrhu tega jo je mikalo postati gospodinja na tako lepem domovanju, kakor je bilo Tinačevo, saj so doma imeli samo kajžico in še ta je bila zadolžena, tako da bi Katrica jedva ujela moža po svoji volji.

Prve mesece sta živila Tinač in Katrica kot dva ptička. Tinač se je kesal, zakaj se ni oženil že prej. Kako pusta je bila hiša pred poroko! Sedaj pa se je razlegal z vseh koncev in krajev veseli smeh živahne Katice in celo prej mrki in resni Tinač je včasih katero zaokrožil.

Toda Katici se je godilo predobro. Blagrovale so jo vse sosedo. To pa ji je stopilo v glavo in začeli so ji rasti rogovi. Pričela se je sramovati svoje obleke in hotela je biti napravljena kakor dolinska dekleta »po modri«. Skoda se ji je zadelo mehkih belih rok, da bi pokladale krmo živini in opravljale trda poljska dela. Tedej so se pričela med njo in možem prva nesoglasja, prve razprtije. Prei tako pohlevna in ljubezniva Katrica je zdaj možu osorno odgovarjala in delala vse po svoji glavi. Tinač je potrpeč, češ, se že unese, je še mlada.

Toda Katrica se ni unesla, nego je postajala vedno neznošnejša. Ko sta nekega večera sedla za mizo, se Katrica oglašila nenačdoma:

»Ti! Midva najameva dekle. Jaz ne

MALI OGLASI

POHISTVO

po naročilu in vse vrste stolov izdelujem. Politrnam

Rudniki na Spitzbergih

Spitzberško otočje je bilo večkrat odkrito — Angleški in ruski posegi v norveško suverenost

Kratkodobna invazija angleških in kanadskih čet na Spitzberge je kmalu za Grönlandijo prinesla v zemljepisni slovar sedanje vojne ozemlje Arktide. Da je bilo bivanje angleških in kanadskih čet na Spitzbergih kratkotrajno, se da pojasniti že iz pravega imena tega otočja. Svalbard, kar pomeni »mrzla obala«. Na drugi strani se je pa na Spitzbergih že pričela dolga polarna noč. Zato je razumljivo, da se je angleško vojaštvo tako hitro spet umaknilo.

Kolikor je znano, so bili Spitzbergi prvi odkriti leta 1194 po norveških pomorščakih. Pozneje je svet pozabil na nje in šele l. 1596. jih je znova odkril holandski polarni raziskovalec Willem Barents. Od tistega časa so postali sestavni del zemljepisne slike Arktide. Posest otoka za holandsko kruno je bil pa deloma sporen in to so izrabili Angleži, da so zasedli zadnji del Spitzbergov. Od tod so plula v 17. stoletju črna brodovja s kitovci na lov in kmalu so bili kiti v teh vodah povsem iztrebljeni. Tako so zapadli ledeniki znova pozabili in šele v začetku sedanjega stoletja se je jel svet zopet zanimati za Spitzberge, ko so odkrili na njih dokaj bogata ležišča premoga. Norveška, Anglija in Rusija so istočasno postavile zahteve po posesti tega ozemlja, ki je nenačrtano zopet dobilo svoj pomen in vrednost. Končno so se morale leta 1920. večletne zadolžitve s tem, da je dobila Norveška suvereno oblast na Spitzbergih, ker so Norvežani tudi prvi odkrili ta otok.

Poznejši razvoj je pokazal, da sta smatrali Anglija in Sovjetska Rusija formalno priznanje suverenosti na Spitzbergih za nekakšno komedijo. Znano je bilo zelo dobro, da Norveška ne more braniti svoje suverenosti na Spitzbergih in tako si je lahko Sovjetska Rusija med drugim dovolila pridobiti od holandske delniške družbe rudnika Barentsburg in Grumant, kjer je začela po velikih investicijah z vso vmeno izkoriščati naravna bogastva. Ustanovljen je bil poseben sovjetski trust za izkoriščanje premogovnikov na Spitzbergih. Sovjetski izvoz premoga s Spitzbergov se je zelo povečal in zadnja leta je znašal že po 500.000 ton letno. Na Spitzbergih je zelo dober premost in strokovnjaki cenijo ležišča na 9 milijard ton. Značilna za izredno zanimanje Sovjetske Rusije za Spitzberge je okolnost, da leta 1933 na tem otoku še ni bilo nobenega Rusa, dočim so tvorili leta 1935 Rusi že tri četrtine v tem delu Norveške preživljajočega prebivalstva. To so bili skoraj izključno ruski rudarji.

Druga privlačnost Spitzbergov za Sovjetsko Rusijo je bila, da so geološka raziskavanja pokazala, da hrani ta otok v sebi mnogo važnih kovin. Sovjetska Rusija je za vsak slučaj ustanovila na Medvedjem otoku veliko in moderno meteorološko stanišče z radijsko oddajno postajo. Medvedji otok spada tudi pod upravo Spitzbergov in leži na pol poti med Spitzbergi in sovjetskimi pristanišči Ledenegega morja.

Oporoke čudakov

Namen oporoke je, da človek že pred svojo smrtjo odloči, kaj se naj z njegovim premoženjem zgodi po njegovi smrti. Zanimiva je pri tem ugotovitev, da se pri sestavljanju oporoke pokažejo kot čudaki mnogokrat ljudje, ki so v vsem svojem življenju veljali za solidne. Časopisje je že velikokrat poročalo o takih čudakih oporokah, ki jih je vedno več. Mnogokrat ima človek občutek, da so pisni oporoki napisali svojo poslednjo voljo prav z željo, da bi presenetili svoje dediče in vzbudili pozornost vsaj v kraju, kjer so živeli.

Jacobo Pereo je bil zakupnik majhne kavarnice v Genovi. Njegovi dohodki so bili skromni, kljub temu pa je bil zelo radodaren človek in naklonjen zlasti revežem. Nekoč je pred vhom v svojo kavarno opazil starca, ki je poželjivo gledal goste, sedeče v mehkih naslonjajih in čitajoče časopise. Jacobo je povabil starca v kavarno, mu ponudil naslonjaj in ga postregel z vsem, kar si je zaželel. Končno mu je naročil naj pride vsako soboto v kavarno, kjer ga bo brezplačno postregel kakor si bo zaželel. Res se je starček odzval njegovemu vabilu in zahajal vsako soboto v kavarno. Neke sobote pa je nenadoma izostal. Drugi dan je Pereo dobil pismo nekega odvetnika, ki mu je povedal, da je starček umrl in mu v oporoki zapustil 500.000 lir.

Manj srečen je bil nečak nekega ljubitelja knjig v Franciji. Po smrti svojega strica se je pohitel in pregledal blagajno, ki pa je bila na njegovo največje razočaranje prazna. To ga je neprijetno presenetilo in da bi vendar nekaj imel od stričeve zapuščine, je brž prodal veliko knjižnico, v kateri je bilo 25.000 knjig. Knjige je kupil za majhen denar nekaj knjigarnar, ki je nato prodajal posamezne izvide kot antikvarno blago. Nekaj tednov za tem je kupil eno teh knjig nek elektricar. Ko jo je prelistaval in čital, je v njej našel oporoko ljubitelja knjig. Oporoka je določala, da pripada pokojnikovo imetje v znesku 300.000 frankov tistemu, ki najde v dotični knjigi bankovce, zalepljene med platnicami. Nečak, ki je tako lahkomiselno zapravil veliko bogastvo, pa za to svojo smolno n' zvedel, ker se je že prejel izsilil iz Francije.

Strasten borec proti uživanju alkohola je zapustil svoje imetje 25 možem svojega rojstnega mesta, ki bi dokazali, da v vsem svojem življenju niso pili niti piva, niti vina. Da bi pravično razdelili denar, so sestavili odbor, katerega naloga je bila ugotoviti, ali so kandidacije v resnici vredne zapuščine. Izkazalo se je, da niti en soimešan umrlega borca proti alkoholu ni mogel izpolniti pogojev zapuščine.

Hanibal Foscija je bil v vsej svoji okolici znan kot velik čudak in šaljevec. Ko je umrl, star 94 let, ni zapustil nobenega premoženja, dasi so ga smatrali za bogatina. Še v času svojega življenja si je dal postaviti spomenik z naslednjim napisom: »1. junija vsako leto imam ob šteti zjutraj zlato glavo«. Nič ne bi razločevali pomena tega napisa in so se vsi smejali na

Povprečna človeška starost

Ameriški urad za ljudsko štetje je ugotovil, da se je povprečna človeška starost podaljšala v primeri s prejšnjim desetletjem za 3 leta in pet mesecev. V Združenih državah znaša povprečna starost ljudi zdaj 62 let in 5 mesecev, dočim je znašala pred letom 1914. samo 58 let. Povprečje torej neprestano narašča. Na drugi strani je bil pa zabeležen tudi porast smrtnih nesreč zaradi naglo razvijajočega se prometa.

Vitaminski v travni

Ameriško kemično društvo je ugotovilo, da je navadna trava najbogatejša na vitaminih. V nji je dvakrat več vitaminov A kakor v korenju in devetkrat več vitaminov B kakor v navadnem sočivju. Vitamina C je v travi 14krat več kakor v živilih, znanih doslej kot bogatih na vitaminih. Po tem odkritju so v Združenih državah ustanovili dva laboratorija, kjer izdelujejo iz trave moko, ki je baje zelo okusna in ki se da uporabiti za peko posebnega, na vitaminih izredno bogatega kruha. Ameriški kemiki so izračunali, da je v enem kilogramu te moke toliko vitaminov, kolikor je v 29 kg sočivja.

Številka, ki je dvakrat zadela glavni dobiček

Po letošnjem žrebanju v nemški državni loteriji je nemško časopisje objavilo vse številke, ki so v preteklih letih prinesle imetnikom srečnega glavnega dobička. Ta pregled kaže, da si je sreča izbirala najrazličnejša števila, ki je delila svoja bogata darila. Loterijsko žrebanje je v Nemčiji že zelo staro, saj deluje ta ustanova od leta 1794 naprej. V vsem tem času se je zgodilo samo enkrat, in sicer v letu 1825, da je bila znova izvečena številka, na katero je že prej padel glavni dobiček. Ponovno izžrebanje številke 39.093 je takrat vzbudilo po vsej Nemčiji veliko prahu in mnogi so hoteli vedeti, da je sreči pomagala tudi človeška volja in ne samo slepa uoda. Enaka številka je bila namreč izžrebana že leta 1800.

Možgani in smeh

Leipziški fiziolog K. Ludwig (1816 do 1895) je izrekal zabij mozeg, da bi s številkami demonstriral, da žaba brez njega ni zmožna reflektov. Toda žaba brez možganov je navzlic temu skočila z mize v obraz najbližjemu študentu. To je izzvalo med slušatelji splošen smeh. Ludwig je pobral žabo in mirno nadaljeval: »Vidite torej, gospodje, kako malo možganov zadostuje, da počti vsa dvorana v smeh.«

Izkoriščanje gozdnega bogastva Albanije

V teku je proučevanje večjega programa za čim hitrejšo in čim bolj gospodarsko izkoriščanje velikega gozdnega bogastva Albanije. Gozdno in poljedelsko ministrstvo Albanije opozarja, da se sme gledati v bodočnost z zaupanjem. Albanski gozdovi so bili prepuščeni dolgo časa samim sebi in so sedaj v stanju, ko se ne morejo v polni meri takoj izkoriščati. Prvi ukrepi, katere bo treba izvesti, bodo, da se prepove sekanje vej, da se gozdovi racionalno izkoriščajo ter se izsekana mesta zasedijo z novimi sadikami.

Gozdno bogastvo Albanije se sedaj izkorišča industrijsko v zelo majhni meri. Le tri majhna industrijska podjetja v Skadrju, Tirani in Valoni se pečajo s predelavo lesa. Večjemu izkoriščanju so bile velika ovira zlasti izredno slabe poti. S stalnim napredkom razvoja cestne mreže bo mogoče to oviro kmalu odstraniti.

Najstarejša koruza

Koruza se prvič omenja v Ruelliovem latinskem botaničnem delu »De natura stirpium«, ki je izšlo leta 1537. v Baslu. Čeprav je koruza ameriškega izvora, jo naziva avtor »turško žito« in ta naziv je prešel v mnoge evropske jezike, med drugimi tudi v slovenskega. Takrat so marsikaj, kar je prišlo iz daljnih krajev nazivali brez razlike za »turško« ali »indijsko«. Zanimivo pa je, da so Turki nazivali koruzo »egipčsko žito«.

Drugi naziv koruze v evropskih jezikih »mais« izvira iz jezika karaiskih otočanov, ki so imeli za koruzo izraz mahiz. Slovenska beseda koruza je bila prevzeta iz turščine. Za jezikoslovce je zanimivo, da ima slovensčina za koruzo tudi izraz turščica. Pozabilo se ni samo, da je koruza ameriškega izvora, temveč tudi da je bila v svoji domovini važno živilo. Sejal so jo kot kurioznost in okrasno rastlino najprej na španskih, pozneje pa tudi na srednjeevropskih vrtovih. Šele v začetku 17. stoletja so jo začeli sejati na poljih kot živilo in krmo. V Orient torej tudi v Turčijo, so jo zanesli Benečani.

Sodniki pred sodniki

Po starem običaju v kraju Castelo Melhor na Portugalskem mora žena, ki hoče vzeti dekleta iz druge vasi, odkupiti svojo izvoljenko z 12 l vina. Nedavno so imeli v tem kraju zopet tak dogodek. Po stari navadi se je sestalo »sodišče«, obstoječe iz vaških fantov, ki na bi bili razdelili vino. »Obtoženo«, to se pravi ženini iz sosedne vasi, je bil poklican pred sodišče, poleg poleg njega pa še več njegovih »prič«.

Ta čas, ko se je sodišče umaknilo na posvetovanje, so pa prišli priče na originalno misel, razdeliti odkupnino med seboj. Ko se je sodišče vrnilo, je ostala samo še ena steklenica vina. Razjarjeni predsednik vaškega »sodišča« je pograbil še to steklenico in krenil s njo po glavni glavne krivca. V naslednjem trenutku so se »sodniki«, »obtoženo« in »priče« spopadli. Nastal je splošen pretep. Posledica je bila, da so morali več udeležencev »sodne obravnave« prepejati v bolnico. Dva sta bila tako hudo ranjena, da so jima zdravniki komaj rešili življenje. Seveda pa ni ostalo pri pretepu. Vaško »sodišče« je moralo še pred resnično sodišče, kjer so prejele pretepači zasluženo kazno.

Herbarij prastarih rastlin

Krasen eksemplar herbarija je shranjen v palermškem muzeju. V njem so spravljene rastline, ki so jih našli v staroegiptiških grobovih iz dobe 3000 let pred Kristusom. Egipčani so imeli navado okrasiti trupa svojih umrlih dragih s cveticami, ki so se v mumijah ohranile do trenutka, ko so arheologi odprli grobnice. Moderni zbiralci so jih namočili v vodo in jih spravili v herbarij. Tudi barva teh prastarih rastlin se je čudovito dobro ohranila. Najpogostejše se pojavljajo tu cvetovi belega in modrega lotosa, rdečega maka, granatnega jabolka in še nekaterih drugih rastlin.

Odkod izraz »sport«

Popularni izraz sport izvira iz srednjeveške francoske besede »desporters«, razvedriti se. Iz Francije je prišel ta izraz v Anglijo, kjer se je razbil skozi 200 let kot desport in disport. Shakespeare piše, da je šel Henrik VI. nekoč na lov, da bi »to disport himself«. V »Komediji smešnjave«, kjer letajo ob sončnem svitu komarji »folish gnats make sport« je zlog »die ali »de« iz puščene in tako je izraz sport prešel v vse jezike sveta ter si ohranil svoj prvotni pomen razvedriti, čeprav pripisujemo zdaj sportu mnogo večji pomen.

Obnovite naročnino!

spoznal, da bi to ne bilo pametno. Bolje je bilo enkrat za vselej opraviti s tem ciganom. Zato sem ga odšel v zanemarjeno krmo v okolici Soho Squarea.

Krma, kamor sva prišla, je bila polna takih razcapancev, kakor je bil Manzana, tako da se nisem posebno dobro počutil v nji. Gostje so me nezaupljivo motrili. Eden je stopil k meni in me nagovoril izjavljajoče:

— Če iščete koga za svoje posle, sem vam na razpolago... Z menoj ne boste nikoli imeli sitnosti... Delam zanesljivo in poceni... Če boste kdaj potrebovali moje pomoči, vprašajte po Billu Sharperju... Tu me poznajo vsi.

Ko sem se rešil tega nepovabljenega gosta, sem sedel kraj Manzane ter mu naročil porcijo svinjske pečenke in vrček piva.

Med jedjo je neprestano govoril in me obsul z očitki. Vedno znova se je vračal k svojem izgonu z ladje in si prizadeval zvrniti vso odgovornost name.

Ker nisem več angleščine, ste izkoristili to priliko in povedali nekaj grdega o meni kapitanu, ki me je zato zapodil z ladje. Sicer pa, ne govoriva več o tem! Našel sem vas zopet in to je glavno. Govoriva torej o resnih stvareh. Kaj pa najin demant?

— Saj sem vam že povedal, da ga nimam več. Manzani sam se srdito zaškrile oči.

— Lažete! — je zaklical.

— Pripravam vam, da govorim resnico.

— Pripravite se komu drugemu, ne pa meni.

Vtisi s potovanja novomeških sportnic in sportnikov v Ljubljano

Novo mesto, 30. septembra.

Ko so slovenski časopisi prinašali vesti o rezultatih novomeških sportnikov v Ljubljani ter ti hvallili lahkoatletinje, drugi pa opisovali hud poraz nogometašev SK Elana, so med tem novomeški nogometaši že preboleli udarec desetih golov. Res črna lastnost. Preboleti poraz, sprijeti ga mirno, to je lepa sportna lastnost. Vrnili so se domov z novo izkušnjo in verjemem, da bodo šlo, katero so sprejeli od ljubljanskih rutiniranih kolegov, znali uspešno uporabiti.

Lahkoatletinje so se v Ljubljano odpelale že v soboto zjutraj, temeljito pripravljene, da uspešno zastopajo barve novomeškega sportnega kluba Elana in z željo, da dokažejo, da njihovi doedanjši uspehi niso bili samo slučajni, temveč plod uspešnega dela, kateremu je bila posvečena vsa ljubezen in požrtvovalnost tako posebnih kakor tudi vodstva. Naše Dolenjke sicer niso dosegle tega kar bi mogle in je tudi nje spremljala nesreča, vendar so pokazale velik napredek in rutiniranim ljubljanskam odnesle dve prvi mesti. Stafeta SK Elana je prva pretekla cilj in Hermežankam pred nosom odnesla že skoraj sigurno zmago. »Vitka Dolenjka« in izborna sportnica Danica Marinčkova pa je s krasnim metom kroglo zasedla prvo mesto in se s tem revanžirala Roglovi za nedavni poraz v Novem mestu. Ostale atletinje so več ali manj posegle po drugih ali tretjih mestih. Torej skromen uspeh toda dovolj velik, da morajo ljubljanske atletinje odselej resno računati z novomeškimi. Kar pa se tiče organizacije je ona v Novem mestu bila boljša, saj so ji pa tudi posvetili kar največ pažnje.

Med tem ko so se atletinje borile na zelenem polju v Ljubljani za sportni pomen Novega mesta je v Novem mestu samem bil glavni predmet vseh pogovorov gostovanje nogometašev Novega mesta v Ljubljani. Glavna tema je bila sestava moštva, ki naj na sebe prevzame odgovornost za to važno tekmo. Vsi so se zavedali važnosti te tekme, zlasti se, ko je Ljubljana pri gostovanju v Novem mestu popolnoma po zaslugi domačega moštva morala pristati samo na remi. Reči moram, da je dolenjskega »bav-bava« spremljala od začetka do konca velika nesreča. V četrtek si je na treningu spahnil nogo duša moštva, najboljši igralec, srednji krilec Knajter. Odpovedal je levi krilec in končno še desna zveza. Trije najboljši igralci, za katere stvarno se nimajo zamene. Kaj je storiti? Ali naj se odpove tekma? Nikakor ne! Mislili bodo, da smo se ustrašili! Torej? Vodstvo razpravlja po svoje — kibici po svoje... Obrazi so resni... Končno, moštvo je sestavljeno, kibici tudi — pojdemo v Ljubljano, pa kar Bog da!

Razpoloženje na kolodvoru. Igralci so videti malo izmučeni, verjetno zaradi slabih slutenj, ali pa hudih sanj. Načelnik zbira igralce, daje jim zadnje instrukcije. »Zmagati ne moremo, toda boriti se znamo! To je bilo geslo vseh in ko je vlak sopihal po lepih dolenjskih krajih, je kmalu zaorila pesem iz mladih grl. Sam ne vem, kdaj je minila ta dolga vožnja in že smo v Ljubljani, kjer so nas pričakovale atletinje, da nam povedo svoje uspehe. Razpoloženje je dobro. Prijateljstvo nogometa je dovolj in prepričani smo bili, da bo na ljubljanskem igrišču pač groz publika novomeške publika. Vsi skupaj gremo na Stadion, da prisostvujemo lahkoatletičkim tekmam.

Po kosilu se je ponovno postavilo v ospredje vprašanje nogometnega moštva, katero naj nastopi v popoldanski tekmi. Znojili so se načelnik in igralci, kajti zopet je eden zaradi nujnega zadržka moral odpovedati. »Smola se nas pa res drži, pa moramo izgubiti!« tako je bilo splošno mnenje, in vsi so postajali vse bolj nervozni, ko se je urna pomikala proti peti. Končno je bilo moštvo sestavljeno. Med načelnikovim čitanjem je vladala mrtva tišina, načelnikov glas pa je odmeval po sicer prijaznih prostorih ljubljanske gostilne. Igralci so obnemeli, vsak je preveč čutil na sebi odgovornost, zlasti oni, ki so morali zamenjati izgubljene »ase«... Brez besedi se tako rekoč odpravimo proti igrišču, kjer nas čaka teška borba. Srečo imamo. Pred nami grešča dva ljubljanska »ase« in v svojem pogovoru samo z enim stavkom karakterizirata današnje pripravljeno SK Ljubljano. »Če nas odnesejo z igrišča, s takim moštvom, kakršno imamo danes, moramo Elan odpraviti s 15 goli.« Res, za naše fante pač famozna ugotovitev. Tedaj je vsak bolj ko kdaj prej v

sebi občutil zavest, da se hoče dostojno postaviti v bran tem, ki so si stali za cilj sigurno zmago 15 golov, pa čeprav jih potem odnesejo z igrišča.

Dolenjski »bav-bava« se je postavil na zeleno polje, v borbo proti kompletnemu SK Ljubljani, okrnjen, ampak z odlično stopnjo požrtvovalnosti in borbenosti do poslednje minute igre. Žvižg sodnika je pogljal 22 igralcev v borbo, ki pa je kmalu postala enakopravna. Beli gostje so sicer delali s polno paro, toda to je bilo premalo. Dasičavno so nujno morali podčeti močnejšemu in tehnično mnogo boljšemu moštvu, vseeno smatram, da Elan tako visokega rezultata ni zaslužil. Ne mislim priti novomeških sportnikov od tega ogromnega rezultata, toda vsak objektivni gledalec bo moral priznati, da je Ljubljana takorekč nastopila z 12 igralci, saj so gosti prepričani, da jih je sodnik s svojimi odločitvami v veliki meri oskodoval. Ves trud gostov je bil zaman. Neupognjenih glav, niti razjarjenih, kakor so bili pri remiju drugi, temveč mirno so gostje zapustili igrišče z zavestjo, da bo še prišel dan, ko bo Elan enajstorič Ljubljano še prav trd oreh.

Se eno smo zapazili na terenu, česar nismo vajeni. Publika je proti gostom bila precej nenaklonjena. Mnogi neumestni modklici starejših gospodov bi pač lahko ostali, ker s tem se volja mladini samo ubija. Prepričan pa sem, da bi ti gospodje bili drugačnega mnenja, ko bi jim bilo jasno, s kako težkimi zaprekami se je boril novomeški sportni klub, preden je sploh dospel do Ljubljane. S takimi modklici se mladini samo odvzema volja do dela, nikomur pa ne koristi.

Pozna je že ura, ko se vračamo domov. Ne sklenjenih glav, niti poparjeni. Dolenjski sportniki so se vračali domov z zavestjo, da bo drugi obisk Ljubljani pač drugačen. Novo mesto samo pa je visoki rezultat iznenadil. Niso pričakovali zmage, tako velikega poraza pa tudi ne. Toda mi vsi se zavedamo, da s to tekmo še ni končano delo dolenjskih sportnikov. Le kaj razjona naprej! Bo že bolje...

Rdeči križ poroča

Na poizvedovalni oddelček Rdečega križa je prišlo nekaj obvestil o pogrešanih. Svojece naprošamo, da jih dvignejo v naši pisarni na Miklošičevi 22 b.

Baudaš Marja, Baraga Anton, Bartoš Božiljka, Božič Jakob, Brus Alojz, Bubnov Sergij, Črtalič Jožef, Dejak Jože, Deogračija m, Filipič Franjo, Globelnik Viktor, Jelena, Gregel Albin, Jovanović Božana, Jovanović Milka, Kamničar Jože, Kralj Ivan, Kodžić Nada, Korelec Tome, Kurelec Milica, Langus Ferdo, Martinčič Henrik, Martinčič Peter, Meditz Ernest, Namut France, Obradović Františka, Peče Valter, Pirc Stanislav, Povše Jakob, Puntar Franc, Rakit Dušan, Rozman Viljem, Sajević Stojan, Samardžić Ivan, Skarčevnik Vladimir, Strahar ing. Maks, Soukal Hecronim, Tavčar Vilhalod, Zekšek Alojzij, Zobeč Jože, Žikič Lazar.

Poslo naj dignejo: Dobenjak Gusti (iz Celja), Dular Jože, prof. III. dr. real. gimn., Gührich Kurt, Gregorčič Marija, Podmislakova 15, Hestel (od Cankarjevega), Kanduč Rajko, prof. III. dr. real. gimn., Kos dr. Franc, Etnografski muzej, Krajnc Janko (preje Mivka 12), Orehek Geli, Gerbičeva 18, Prezelj Mici, Gregorčičeva ul. 11, Ramor Ivan, Bičevje 6, Rant dr. Gvido, frančiškanski samostan, Rožič Valentina, Nunska 8, Senčar dr. Drago, dir. dr. žel., Skalar Josip, nadsvetnik, Resljava, Soline Ivan, referent zadržne zveze, Zore Katarina, Kolodvorska 8.

Radi pošte naj se javita gospod Berbuč in prof. Dunc.

Nameste svetja na grob ge. Marije Bantini je darovala družina Usenikova Rdečemu križu L. 100.—. Nameste venca na grob pokojne gospe Marije Žilčič so darovali Rdečemu križu prijatelji gospoda Bogdana Žilčiča L. 200.—. Plemenitim darovalcem iskrena hvala.

13 letni korporal

V nekem bataljonu finskih strelcev imajo kot kaprola 13-letnega dečka, ki se je izkazal že v raznih bojih. Sedaj so ga ranjenega oddali v bolnišnico. Deček, ki ga je oče že od najmlajših let vzgajal v vojaškem duhu, in ki se je že kot otrok vadil na streliških, se lahko ponaša, da sodeluje v svoji drugi vojni, kajti udeležil se je že prve rusko-finske vojne.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman.

— A vi?
— Jaz bi bil dejal...
— Ničesar bi ne bili rekli, kajti če mislite, da me imate v rokah, vas moram opozoriti, da imam tudi jaz vas. Jaz nisem morilec...
— Morilec!... Morilec!... To bi bilo treba šele dokazati.

— To bi bilo kaj lahko.
— Ah, zares? — je vprašal Manzana z votlim glasom.

— Da, zelo lahko.... Ali se še spominjate tiste dame z Elizabetskih polj. No, ona je tu. Srečal sem jo včeraj.

— Radi bi me zastrašili, pa se vam ne bo posrečilo, dragi moj.

— Ali hočete, da vas spremim k nji?

Manzana me je srepo pogledal. Prišla sva bila do Regent Streeta. Električni kandelabri, stoječi sredi ulice, so naju obsevali s svojimi modrikastimi žarki.

— Dobro torej, — je dejal moj pajdaš. — Sprejemam. Odvedite me k nji.

— Vi hočete to?

— Da, vztrajam na tem.

— Dobro, pojdite z menoj... Čeprav je že pozno,

sem prepričan, da vas bo sprejel njen tajnik z največjim veseljem.

— Njen tajnik?

— Da.

Zdelo se je, da je Manzana izgubil svojo samozavest.

Slutil sem, da sem ga zadel s svojim manevrom na najboljše življenjskem mestu.

Vendar si je za nekoliko opomogel od oseplosti in poskusil je celo šaliti se.

— Moja zunanost je preveč zanemarjena, da bi mogel stopiti pred to damo, — je odgovoril. — Jutri pojdeva k nji, če ste zadovoljni. — Zdaj pa stopite z menoj v tole krmo. Lačen sem že tako, da se mi kar temni pred očmi.

Ustregel sem njegovi želji.

Kazalo je, da Manzana ni pomirjen. Prav sem bil storil, da sem mu priklical v spomin srečanje na Elizabetskih poljih.

V krmi, kamor sva stopila, je nastal takoj splošen odpor proti Manzani.

Dva gospoda sta se obrnila na krčmarja in zaklicala:

— Upamo, da ne boste dovolili temu razcapancu sedeti tu!

— Saj tu nismo v capinskem okraju! — je zaklical nek drugi gost.

Krčmar je stopil k mojemu pajdašu, rekoč:

— Poberite se, poberite se!

Manzana je hotel ugovarjati, toda dva natakara sta ga zgrabila in postavila pod kap.

Rd bi bil izkoristil to priliko in izginil, pa sem